

Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare

EVALUAREA EXTERNĂ A CALITĂȚII PROGRAMELE DE STUDII SUPERIOARE DE LICENȚĂ

DOMENIUL FUNDAMENTAL AL
ȘTIINȚEI, CULTURII ȘI TEHNICII
02 ARTE ȘI ȘTIINȚE UMANISTE

Studiul *Evaluarea externă a calității programelor de studii superioare de licență din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și Științe Umaniste* prezintă rezultatele sintetizate ale evaluării externe realizate la programele de studii din domeniul menționat din cadrul a trei instituții de învățământ superior: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și Universitatea Tehnică a Moldovei.

Perioada de referință: **2018-2020**.

Autori: Elena Petrov, Vicepreședinte al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare

Felicia Banu, șef Direcția evaluare în învățământul superior

Natalia Danila, specialist principal Direcția evaluare în învățământul superior

Studiul este accesibil publicului larg pe pagina web a agenției www.anacec.md

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	4
LISTA TABELELOR.....	4
LISTA FIGURILOR.....	4
INTRODUCERE	5
DATE GENERALE PRIVIND PROCESUL DE EVALUARE EXTERNĂ A PROGRAMELOR DE STUDII SUPERIOARE DE LICENȚĂ DIN DOMENIUL FUNDAMENTAL AL ȘTIINȚEI, CULTURII ȘI TEHNICII 02 ARTE ȘI ȘTIINȚE UMANISTE.....	6
II. ANALIZA REZULTATELOR EVALUARII EXTERNE LA PROGRAMELE DE STUDII SUPERIOARE DE LICENȚĂ DIN DOMENIUL FUNDAMENTAL AL ȘTIINȚEI, CULTURII ȘI TEHNICII 02 ARTE ȘI ȘTIINȚE UMANISTE PRIN PRISMA STANDARDELOR DE ACREDITARE	11
Standardul de acreditare 1. Politici pentru asigurarea calității.....	11
Standardul de acreditare 2. Proiectarea și aprobarea programelor.....	13
Standardul de acreditare 3. Învățarea, predarea și evaluarea centrate pe student	17
Standardul de acreditare 4. Admiterea, evoluția, recunoașterea și dobândirea de certificări de cătore student	19
Standardul de acreditare 5. Personalul academic	24
Standardul de acreditare 6. Resurse de învățare și sprijin pentru student	31
Standardul de acreditare 7. Managementul informației.....	35
Standardul de acreditare 8. Informații de interes public	36
Standardul de acreditare 9. Monitorizare continuă și evaluare periodică a programelor	38
Standardul de acreditare 10 Asigurarea externă a calității.....	42

LISTA ABREVIERILOR

ANACIP	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional
ANACEC	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
AMTAP	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice
UPSC	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
UTM	Universitatea Tehnică a Moldovei
ME	Ministerul Educației
MECC	Ministerul Educației Culturii și Cercetării
CDSI	Consiliul de Dezvoltare Strategică Instituțional
HG	Hotărâre de Guvern
ESG	Standardele și Liniile Directoare Europene privind Asigurarea Calității în Învățământul Superior

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Programe de studii solicitate a fi evaluate în vederea acreditării

Tabelul 2. Comisii de evaluare externă

Tabelul 4. Cadrul general de proiectare a programelor de studii

Tabelul 3. Parteneriate internaționale și organizații internaționale

Tabelul 5. Competențele profesionale și transversale la programele de studii

Tabelul 6. Acorduri de colaborare pentru realizarea stagiilor de practică

Tabelul 7. Numărul studenților pe programe de studii și instituții de învățământ

Tabelul 8. Rata cadrelor didactice cu norma de bază și prin cumul intern

Tabelul 9. Calificarea personalului didactic și științific la programele de studii

Tabelul 10. Ponderea cadrelor didactice ce dețin titluri științifice și titluri științifico-didactice/onorifice la programele de studii

Tabelul 11. Obiective planificate în vederea dezvoltării personalului academic

Tabelul 12. Proiecte de cercetare și participări la conferințe/expoziții/vernisaaje naționale și internaționale

Tabelul 13. Taxa de studii la programele din domeniul general de studii 021 Arte pentru anul de studii 2020-2021

Tabelul 14. Rata de angajare a absolvenților programelor de studii în câmpul muncii

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Ponderea programelor de studii pe instituții de învățământ superior

Figura 2. Componenta comisiilor de evaluare externă pe categorii de experți

Figura 3. Distribuția experților evaluatori pe instituții

Figura 4. Rezultatele evaluării externe a programelor de studii

INTRODUCERE

Agencia Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) este autoritatea publică responsabilă de asigurarea calității în domeniul educației și cercetării la nivel național. În baza atribuțiilor pe care le deține și în corespundere cu prevederile cadrului normativ în vigoare, ANACEC organizează procesul de evaluare externă a calității programelor de studii și a instituțiilor de învățământ care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova cu scopul de a atesta, pe baza standardelor de evaluare, nivelul de realizare a standardelor de acreditare, precum și capacitatea instituțiilor de învățământ de a satisface așteptările beneficiarilor și a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității.

Pentru a asigura protecția beneficiarilor direcți cu privire la calitatea programelor de studii din învățământul superior, ANACEC diseminează sistematic pe pagina web informații coerente, credibile și accesibile publicului despre calitatea programelor de studii evaluate, publicând în acest sens rapoartele de evaluare externă elaborate de comisiile de evaluare externă pentru programele de studii evaluate. Totodată, ANACEC contribuie la asigurarea calității educației, inclusiv prin realizarea de analize tematice, materializate în studii publicate care descriu și analizează rezultatele generale ale activităților de asigurare externă a calității pe domeniile supuse procesului de evaluare.

Studiul tematic *Evaluarea externă a calității programelor de studii superioare de licență din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și Științe Umaniste* prezintă rezultatele sintetizate ale evaluării externe realizate la programele de studii din domeniul menționat în cadrul a trei instituții de învățământ superior: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și Universitatea Tehnică a Moldovei.

Conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, aprobat prin HG nr. 482 din 28.06.2017, domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii *02 Arte și științe umaniste* este structurat în 3 domenii generale de studiu: *021 Arte*, *022 Științe umanistice* și *023 Filologie*. Prezentul studiu prezintă rezultatele evaluării externe la programele de studii din domeniile generale de studiu *021 Arte* și *022 Științe umanistice*.

Studiul constituie o radiografie a domeniului evaluat și include propuneri de îmbunătățire a calității învățământului universitar. Concluziile formulate sunt fundamentate pe datele colectate din rapoartele de autoevaluare prezentate de instituțiile de învățământ superior, fișele vizitei și rapoartele de evaluare externă ale comisiilor de evaluare.

Raportul de autoevaluare elaborat de instituția de învățământ care solicită evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării unui program de studii este un document oficial care prezintă rezumatul situației de la programul respectiv de studii. Raportul de autoevaluare se prezintă atât în formă scrisă (tipărită), cât și electronică și conține obligatoriu partea justificativă sub forma de documente, grafice, tabele, etc., menite să susțină analiza prezentată de instituție în partea descriptivă.

Fișa vizitei este un instrument de lucru al comisiei de evaluare externă în care sunt consemnate constatările evaluatorilor din timpul interviurilor realizate cu părțile interesate, precum și privind veridicitatea datelor prezentate de către instituție.

Raportul de evaluare externă elaborat de comisia de evaluare este un document oficial care conține principalele constatări ale experților drept urmare a procesului de evaluare, punctajul acordat, sinteza punctelor tari, lista recomandărilor și ariilor de îmbunătățire obligatorii necesare a fi întreprinse pentru asigurarea/îmbunătățirea calității programului de studii evaluat.

DATE GENERALE PRIVIND PROCESUL DE EVALUARE EXTERNĂ A PROGRAMELOR DE STUDII SUPERIOARE DE LICENȚĂ DIN DOMENIUL FUNDAMENTAL AL ȘTIINȚEI, CULTURII ȘI TEHNICII 02 ARTE ȘI ȘTIINȚE UMANISTE

Programele de studii superioare de licență din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii **02 Arte și științe umaniste** au fost evaluate extern în vederea acreditării de către Agenție, în calitate sa de autoritate administrativă responsabilă de asigurarea calității în domeniul educației și cercetării, pe parcursul anilor 2018-2020, Activitățile de evaluare externă s-au realizat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional-tehnic, superior și de formare continuă, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 616/2016, cu următoarele modificări și completări (în continuare – Metodologie)* și a *Ghidului de evaluare externă a programelor de studii superioare de licență*.

Metodologia menționată descrie cadrul conceptual și detaliază principalele etape prevăzute în procesele de evaluare externă în vederea autorizării de funcționare provizorie/acreditării/reacreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ superior. Aspectele operaționale și instrumentale sunt detaliate în Ghidurile de evaluare externă a programelor de studii elaborate distinct pentru fiecare ciclu de studii universitare. Atât Metodologia cât și Ghidurile de evaluare externă sunt în concordanță cu Standardele și Liniile Directoare Europene privind Asigurarea Calității în Învățământul Superior - ESG (European Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education), aprobate în anul 2015 la Conferința de la Erevan.

Evaluarea externă a programelor de studii superioare de licență s-a axat pe următoarele activități, realizate succesiv:

- (a) analiza raportului de autoevaluare prin raportare la standardele de acreditare și indicatorii de performanță menționați/aprobați în Metodologie și Ghidul de evaluare externă;
- (b) vizita la instituție cu durată de 3 zile (pentru a evalua în mod obiectiv corespondența dintre datele, informațiile și analizele prezentate în raportul de autoevaluare pe de o parte, și realitatea instituțională efectivă, pe de alta. Rezultatele vizitei la instituție, consemnate în Fișa vizitei, au fost ulterior inserate în raportul de evaluare externă);
- (c) elaborarea raportului de evaluare externă (cu formularea constatărilor, acordarea punctajului, menționarea punctelor tari, formularea recomandărilor și ariilor de îmbunătățire obligatorii, precum și a recomandării finale cu privire la rezultatele evaluării programului de studii);
- (d) prezentarea rezultatelor evaluării externe în cadrul ședinței Comisiei de profil în învățământul superior și validarea acestora;
- (e) examinarea și aprobarea rezultatelor evaluării externe de către Consiliul de conducere.

Programele de studii evaluate sunt parte a ofertei educaționale a 3 instituții de învățământ superior: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și Universitatea Tehnică a Moldovei. Cele trei instituții de învățământ superior sunt instituții publice, cu autonomie universitară, care activează în conformitate cu prevederile cadrului normativ în vigoare.

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (AMTAP) este una din cele mai vechi instituții de învățământ superior din Republica Moldova, unica instituție de stat în domeniul învățământului

artistic superior din țară. Misiunea AMTAP constă în formarea profesională avansată a specialiștilor calificați cu studii superioare pentru domeniile muzică, artă teatrală, coreografie, multimedia, arte plastice și decorative, design și culturologie, dar și în pregătirea viitoarelor cadre didactice pentru sfera culturii și artelor. Instituția pregătește specialiști cu valoare de unicat la toate cele 3 cicluri: Licență, Master, Doctorat.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (UPSC) este o instituție de învățământ superior cu profil pedagogic, care are misiunea de a pregăti specialiști de înaltă calificare într-un spectru larg de specialități în domeniile fundamentale ale științei, culturii și tehnicii 02 Arte și științe umanistice și 01 Educație. Astfel, începând cu anul 1985 UPSC pregătește cadre didactice pentru învățământul artistic din Republica Moldova în cadrul Facultății de Arte Plastice și Design. Oferta educațională a Facultății menționate cuprinde toate cele trei cicluri ale studiilor superioare: Licență, Master, Doctorat.

Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM) este o instituție publică de învățământ superior din Republica Moldova cu profil tehnic, care organizează procesul educațional la programele de studii superioare de licență 0212.2 Design interior și 0213.3 Sculptură în cadrul Catedrei de Design a Facultății de Arhitectură și Urbanism. Pregătirea specialiștilor la aceste programe de studii a demarat în anul 2003.

Date statistice

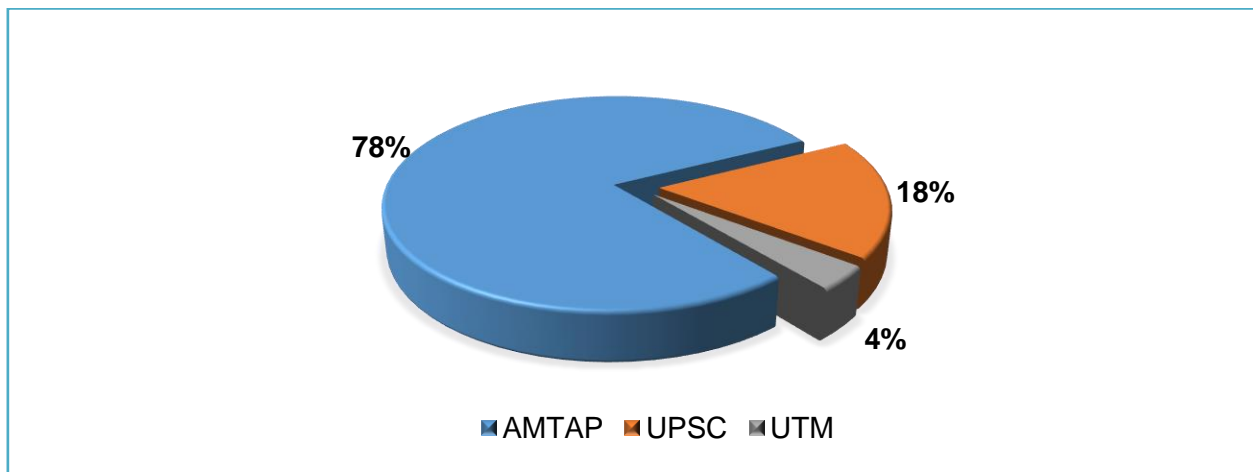
Procesului de evaluare externă în vederea acreditării au fost supuse programele de studii de la 16 specialități din domeniile generale de studiu 021 Arte și 022 Științe umanistice prestate de cele 3 instituții de învățământ superior din Republica Moldova, conform Tabelului 1.

Tabelul 1. Programe de studii solicitate a fi evaluate în vederea acreditării

Codul și denumirea domeniului general de studiu	Codul și denumirea domeniului de formare profesională	Specialitățile conform Nomenclatorului, aprobat prin HG nr. 482/2017	Instituții de învățământ superior care au solicitat evaluarea programelor de studii	Nr. programe
021 Arte	0212 Design vestimentar și design interior	0212.1 Modă - design vestimentar	UPSC, AMTAP	2
		0212.2 Design interior	UTM, UPSC, AMTAP	3
	0213 Arte plastice	0213.1 Pictură	UPSC, AMTAP	2
		0213.2 Grafică	UPSC, AMTAP	2
		0213.3 Sculptură	AMTAP	1
		0213.4 Istoria și teoria artelor plastice	AMTAP	1
	0214 Arte decorative	0214.1 Arte decorative aplicate	UPSC, AMTAP	3
	0215 Muzică	0215.1 Interpretare instrumentală	AMTAP	4
		0215.2 Canto	AMTAP	3
		0215.4 Compoziție muzicală	AMTAP	1
		0215.5 Muzicologie	AMTAP	1
	0216 Arte teatrale	0216.1 Actorie	AMTAP	1
		0216.2 Regie	AMTAP	1
		0216.3 Scenografie	AMTAP	1

		0216.6 Coregrafie	AMTAP	1
022 Științe umaniste	0229 Culturologie	0229.1 Culturologie	AMTAP	1

Astfel, au fost evaluate extern în vederea acreditării 28 programe de studii superioare de licență, dintre care 22 realizate de AMTAP, 5 de UPSC și 1 program de UTM.

Figura 1. Ponderea programelor de studii pe instituții de învățământ superior

Menționăm că programul de studii 0212.2 Design interior se regăsește în oferta educațională la toate cele 3 instituții de învățământ superior, programele de studii 0212.1 Modă - design vestimentar, 0213.1 Pictură, 0213.2 Grafică, 0214.1 Arte decorative aplicate se regăsesc în oferta educațională la 2 instituții (AMTAP, UPSC), iar celelalte programe se regăsesc în oferta educațională doar a unei instituții de învățământ superior (AMTAP).

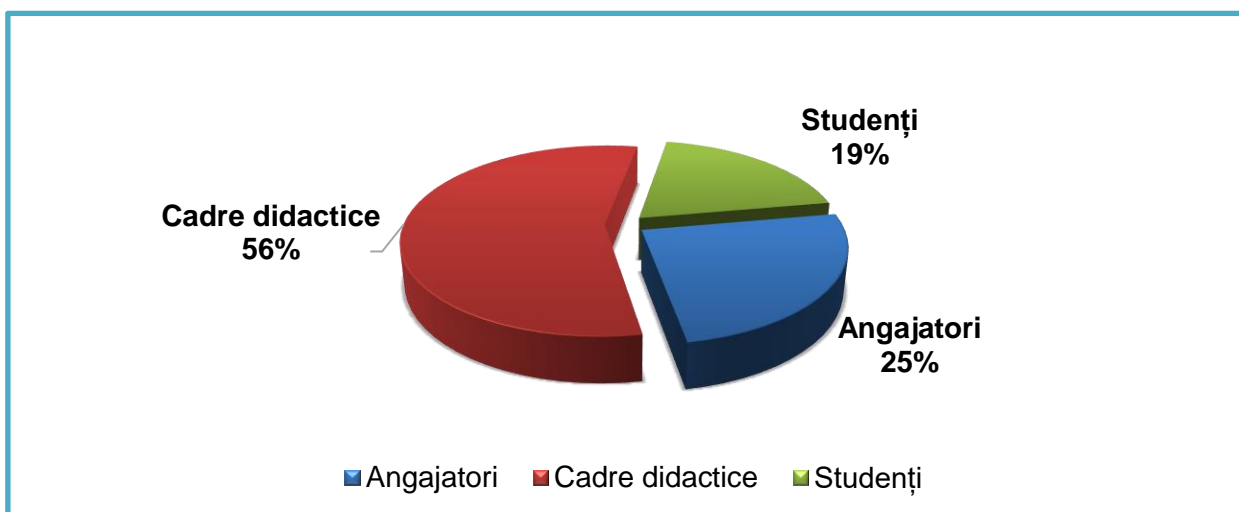
Pentru evaluarea externă a programelor de studii din domeniul general de studiu 02 Arte și științe umaniste, în cadrul ședințelor Consiliului de conducere al Agenției (ANACIP/ANACEC) au fost formate 7 comisii de evaluare externă, după cum urmează:

Tabelul 2. Comisii de evaluare externă

Instituția supusă procesului de evaluare	Nr. comisii formate	Nr. membri	Nr. programe evaluate
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	Comisia nr. 1	6	5
	Comisia nr. 2	7	8
	Comisia nr. 4	5	5
	Comisia nr. 5	5	4
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	Comisia nr. 3	5	2
	Comisia nr. 6	5	3
Universitatea Tehnică a Moldovei	Comisia nr. 7	5	1
Total	7	38	28

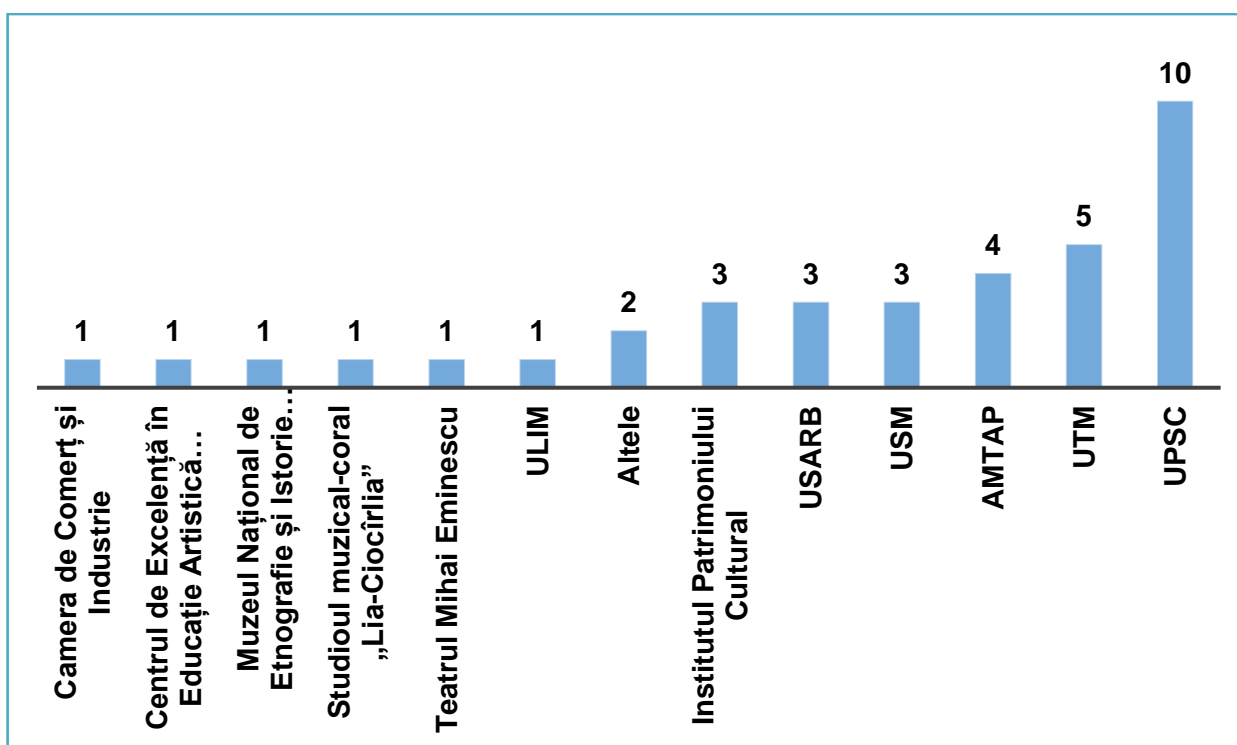
În componența comisiilor de evaluare externă au fost cooptate diverse categorii de experți, inclusiv cadre didactice, angajatori și studenți din cadrul diferitor instituții de învățământ superior (Figura 2).

Figura 2. Componența comisiilor de evaluare externă pe categorii de experți

Selectarea evaluatorilor pentru implicare în procesul de evaluare externă s-a realizat ținând cont de specificul domeniului de formare profesională evaluat (Figura 3).

Figura 3. Distribuția experților evaluatori pe instituții

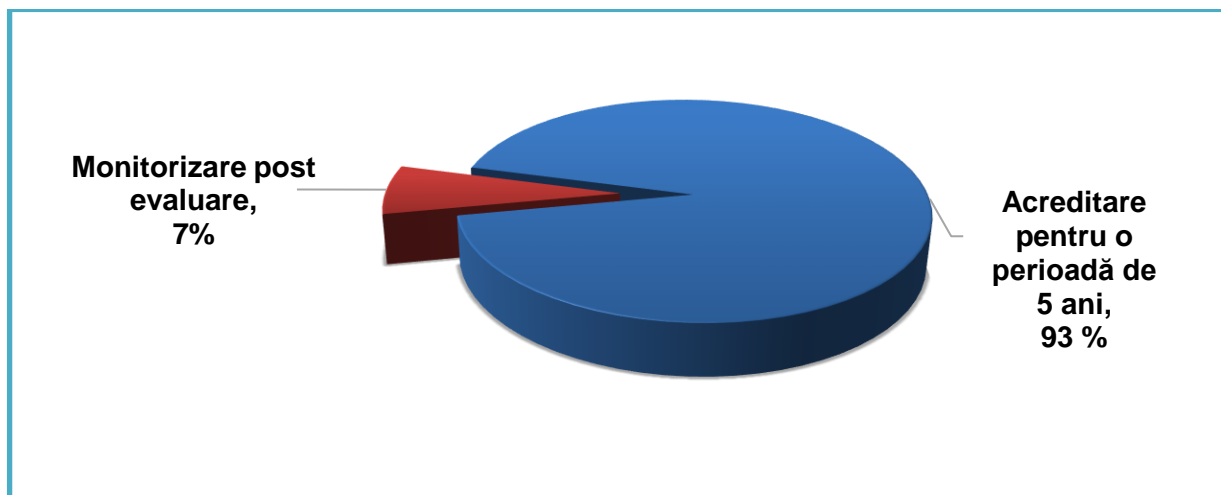
Pentru organizarea eficientă a procesului de evaluare externă a programelor de studii, ANACEC a realizat sesiuni de instruire în vederea formării experților evaluatori (cadre didactice, angajatori, studenți) și sesiuni de instruire a reprezentanților instituționali (manageri instituționali, responsabili de asigurarea calității, coordonatori de programe de studii).

Rezultatele activităților de evaluare externă în vederea acreditării a celor 28 programe de studii superioare de licență au fost discutate și aprobate în cadrul ședințelor Consiliului de conducere al ANACEC. Menționăm că, odată cu modificarea cadrului normativ în vigoare și crearea Comisiei de profil în învățământul superior (în continuare Comisia de profil), examinarea în Consiliul de conducere

a rezultatelor evaluării externe la programele de studii superioare de licență din oferta AMTAP s-a realizat după validarea acestora de către Comisia de profil.

În baza rezultatelor atestate au fost formulate propuneri de decizii, după cum urmează:

- pentru 26 programe de studii - acreditare pentru o perioadă de 5 ani;
- 2 programe de studii (0213.4 Istoria și teoria artelor plastice și 0229.1 Culturologie prestate de AMTAP) au fost supuse procedurii de monitorizare post-evaluare.

Figura 4. Rezultatele evaluării externe a programelor de studii

Pentru programele de studii superioare de licență supuse procedurii de monitorizare post-evaluare, AMTAP a elaborat Planuri de măsuri corective și Rapoarte privind implementarea acestora. Ulterior, după examinarea Rapoartelor și, în special, a dovezilor prezentate de instituția de învățământ, Consiliul de conducere a luat decizia cu privire la acreditarea programelor de studii sus-menționate pentru o perioadă de 5 ani.

II. ANALIZA REZULTATELOR EVALUĂRII EXTERNE LA PROGRAMELE DE STUDII SUPERIOARE DE LICENȚĂ DIN DOMENIUL FUNDAMENTAL AL ȘTIINȚEI, CULTURII ȘI TEHNICII 02 ARTE ȘI ȘTIINȚE UMANISTE PRIN PRISMA STANDARDELOR DE ACREDITARE

Standardul de acreditare 1. Politici pentru asigurarea calității

Instituțiile dispun de politici pentru asigurarea calității care sunt publice și sunt parte a managementului lor strategic. Actorii interni dezvoltă și implementează aceste politici prin intermediul unor structuri și procese adecvate, implicând în același timp și actori externi.

În urma evaluării externe în vederea acreditării programelor de studii superioare de licență s-a constatat că cele trei instituții de învățământ superior vizate dispun de politici de asigurare a calității pe care le reflectă în actele instituționale elaborate, în special *Carta universitară, Strategia/Planul de dezvoltare strategică instituțională, Politica/Regulamentul instituțional în domeniul asigurării calității* și le fac publice beneficiarilor prin intermediul site-ului instituției. Politicile de asigurare a calității vizează preponderent aspectele ce țin de asigurarea calității proceselor: educațional, de cercetare și internaționalizare. Documentele instituționale definesc direcțiile de acțiune pe termen lung, conțin obiective cuantificabile, precum și criteriile de dezvoltare a strategiilor și de alocare a resurselor adecvate atingerii acestor obiective. Politicile privind calitatea vizează cerințele și așteptările studenților, responsabilitățile conducerii instituției, formarea specializată a personalului angajat, implementarea și promovarea bunelor practici în domeniul asigurării calității.

Instituțiile evaluate dispun de structuri interne de asigurare a calității. În cadrul fiecărei instituții există o subdiviziune organizatorică distinctă cu statut de direcție/secție, cu atribuții de proiectare, implementare, coordonare și monitorizare a sistemului de management al calității la nivel instituțional. Misiunea subdiviziunii rezidă în asigurarea și eficientizarea procesului didactic prin implementarea unui management bazat pe standarde de referință a calității. Activitatea direcției/secției respective presupune și evaluarea internă a activității departamentelor/catedrelor, a activității cadrelor didactice, a realizării planurilor de învățământ, a calității proiectării curriculare etc. Subdiviziunea centrală coordonează comisiile de asigurare a calității de la nivelul fiecărei facultăți care, la rândul lor, monitorizează asigurarea și menținerea calității programelor educaționale la departamente/catedre. În cadrul fiecărui departament/ catedră există responsabili pentru asigurarea calității.

Rezultatele activității structurilor interne de asigurare a calității sunt reflectate în rapoartele anuale la nivel universitar, la nivel de facultate și la nivel de departament/catedră. În baza rezultatelor chestionărilor și rapoartelor privind activitățile de asigurare a calității se conturează activitățile ulterioare ale structurilor interne de asigurare a calității care stau la baza elaborării planurilor de activitate pentru următorul an universitar. În scopul asigurării calității studiilor sunt realizate un șir de acțiuni, inclusiv evaluarea programelor de studii de către studenți/ angajatori/ cadre didactice, actualizarea planurilor de învățământ, a curricula pe unități de conținut și a suporturilor curriculare, studierea permanentă a necesităților și tendințelor pieței muncii, aplicarea recomandărilor naționale și europene privind asigurarea calității, păstrarea, dezvoltarea și promovarea valorilor naționale culturale etc. Cu toate acestea, în procesul de evaluare externă s-a constatat necesitatea implicării mai active a studenților, absolvenților, angajatorilor în asigurarea calității programelor de studii evaluate.

Internaționalizarea constituie o componentă esențială a strategiei educaționale în fiecare instituție evaluată. În cadrul celor trei universități funcționează subdiviziuni specializate - secții/ servicii de relații internaționale, care coordonează procesul de internaționalizare a activității academice și științifice în baza strategiilor de internaționalizare aprobate la nivel de instituție.

Activitățile de internaționalizare la programele de studii evaluate sunt realizate prin diverse modalități, reflectate prin:

- încheierea convențiilor/acordurilor de cooperare cu instituții și universități europene și din țările CSI;
- realizarea de stagii de mobilitate/ formare și cercetări de documentare de către cadrele didactice;
- implicarea cadrelor didactice în proiecte comune de cercetare;
- participarea cadrelor didactice și studenților în evenimente internaționale: seminarii, conferințe, activități expoziționale personale și de grup;
- participarea studenților și a cadrelor didactice la festivaluri, concursuri în calitate de participanți și membri ai juriului;
- participarea cadrelor didactice la ateliere de creație, master-class-uri internaționale;
- implicarea cadrelor didactice în proiecte care favorizează schimbul de experiență și implementarea bunelor practici preluate din instituțiile europene.

Astfel, în procesul de evaluare externă s-a constatat că instituțiile evaluate au încheiat acorduri de colaborare și realizează parteneriate internaționale cu diverse instituții și organizații din 19 țări, după cum urmează:

Tabelul 3. Parteneriate internaționale și organizații internaționale

	AMTAP	UPSC	UTM
Parteneriate internaționale	România, Rusia, Ucraina, Italia, Polonia	România, Italia, Anglia, Ucraina, SUA, Franța, Rusia, Belarus	Belgia, Cehia, Grecia, Germania, Franța, Italia, Marea Britanie, Polonia, Portugalia, România, Spania, Suedia, Ungaria, Canada, Belarus, Rusia, Turcia, Ucraina.
Organizații internaționale	HUMERIA, Consorțiul Universitar Internațional Arte Moldova, CUMRU	Comitetul Național ICOM Moldova, Asociația Obștească Descoperim Moldova, Asociația Obștească Femeia pentru Societatea contemporană	Agencia Universitară a Francofoniei, Rețeaua Universităților de la Marea Neagră, Rețeaua Internațională pentru Educație în Domeniul Securității Nucleare

În **concluzie**, menționăm că programele de studii din cadrul AMTAP, UPSC și UTM, supuse procesului de evaluare externă în vederea acreditării, funcționează în conformitate cu prevederile cadrului normativ în vigoare. Instituțiile de învățământ vizate dispun de politici de asigurare a calității pe care le fac publice beneficiarilor, le implementează și dezvoltă la toate nivelurile: instituție, facultate, departament/ catedră. În procesul de elaborare a politicilor de asigurare a calității sunt activ implicați atât partenerii externi ai instituțiilor cât și cei interni, inclusiv cadrele didactice și studenții, opiniile cărora sunt luate în considerare la elaborarea planurilor strategice de îmbunătățire a calității. În același timp, în procesul de evaluare externă s-a constatat că nu există o colaborare la nivel național între instituțiile prestatoare de programe de studii similare.

La standardul respectiv în procesul de evaluare externă au fost formulate următoarele **recomandări**:

- elaborarea documentelor de dezvoltare strategică care ar asigura și impulsiona formarea profesională și la nivel de subdiviziuni (departament/ catedră);
- certificarea Sistemului de Asigurare a Calității la nivel de instituție în conformitate cu cerințele standardelor ISO 9001:2015 sau SM ISO 21001:2018;
- intensificarea procesului de internaționalizare la programele de studii, prin:
  - susținerea financiară a mobilităților academice ale cadrelor didactice din bugetul instituției (AMTAP);
  - identificarea posibilităților de a invita specialiști, experți pe domenii sau în probleme specifice, din țară și de peste hotare, pentru participare la conferințe, ateliere destinate cadrelor didactice (AMTAP, UTM, UPSC);
  - preluarea exemplelor de bune practici internaționale în vederea implicării motivate în proiecte și alte activități internaționale cu impact asupra dezvoltării personalului academic;
- colaborarea mai intensă la nivel național între instituțiile prestatoare de programe de studii similare.

Standardul de acreditare 2. Proiectarea și aprobarea programelor

Instituțiile dispun de procese de proiectare și aprobare a programelor. Programele sunt proiectate în așa fel, încât să atingă obiectivele pentru care au fost create incluzând rezultatele învățării. Calificările rezultate în urma unui program sunt specificate clar făcând referire la nivelul corespunzător din Cadrul Național al Calificărilor pentru învățământul superior, respectiv, din Cadrul Calificărilor din Spațiul European al Învățământului Superior.

În procesul de evaluare externă în vederea acreditării programelor de studii superioare de licență vizate, comisiile de evaluare externă au examinat procesele de proiectare și aprobare a programelor de studii din cadrul celor 3 instituții de învățământ superior și măsura în care acestea permit absolvenților să atingă obiectivele pentru care au fost create.

Evaluatorii au constatat că în perioada de referință toate programele de studii evaluate au fost proiectate și aprobate în conformitate cu cerințele normative în vigoare, inclusiv Planul-cadru pentru studii superioare ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat, aprobat prin Hotărârea Colegiului ME nr. 4.1 din 22.10.2015 și Ordinul Ministrului Educației nr. 1045 din 29.10.2015, precum și Regulamentele și procedurile interne ale instituțiilor de învățământ, reflectate în Tabelul 4.

Tabelul 4. Cadrul general de proiectare a programelor de studii

AMTAP	UTM	UPSC
Regulamente/Proceduri		
Regulamentul instituțional de inițiere, proiectare, aprobare, monitorizare, revizuire și evaluare periodică a programelor de studii de licență și master, aprobat la ședința Senatului AMTAP din 01.02.2017	Procedură PR-8.1-0.1. Elaborare, evaluare și modernizare a planului și programelor de învățământ, aprobată de rector la 15.02.2018	Procedura privind elaborarea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor de studii, curricula disciplinară în cadrul UPSC (aprobat de către Senatul UPS, proces-verbal nr. 6 din 25.02.2016)
Planuri coordonate cu ME/MECC		

Planuri de învățământ coordonate cu ME în 2013, 2014, 2016 și MECC în 2019 (https://amtap.md/ro/planuri-de-inva%C8%9Bamant.html)	Planuri de învățământ coordonate cu ME în 2011 și MECC în 2016 (https://utm.md/studii/planuri/2016/fua/FUA_DI.pdf)	Planuri de învățământ coordonate cu ME în 2014, 2016 și MECC în 2018 (https://www.upsc.md/diverse/planuri-de-invatamant/)
--	--	--

Evaluarea conținutului programelor de studii a scos în evidență că misiunea și obiectivele programelor de studii sunt racordate la strategiile naționale, realitățile și tendințele din domeniu, la planurile de dezvoltare strategică ale instituției, departamentului/ catedrei. Planurile de învățământ sunt concepute flexibil prin introducerea disciplinelor opționale sau la libera alegere, încurajându-se parcurgerea unor trasee de învățare individualizate și posibilitatea de a continua studiile la ciclul II, studii superioare de master la majoritatea programelor din oferta instituțiilor. Excepție constituie programele din domeniul de formare profesională 0212 Design vestimentar și design interior.

Planurile de învățământ la programele de studii superioare din domeniile de formare profesională 0215 Muzică, 0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie corespund cerințelor Planului-cadru, ediția 2015 și au fost racordate la Cadru European al Calificărilor (CEC). Chiar dacă instituțiile de învățământ și-au racordat planurile de învățământ la CEC, s-a constatat că competențele profesionale și transversale la programele de studii similare din oferta a două instituții de învățământ sunt diferite (Tabelul 5). Acest lucru se datorează faptului că deocamdată nu au fost elaborate Standardele naționale de competențe și de calificare pentru programele de studii vizate, inclusiv pe cicluri universitare. Finalitățile programelor de studii superioare de licență corespund nivelului 6 al Cadru European al Calificărilor.

Tabelul 5. Competențele profesionale și transversale la programele de studii

Instituția	Domeniile de formare profesională 0212 Design vestimentar și design interior, 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative								
	0212.2 Design interior	0212.1 Modă-design vestimentar	0213.1 Pictură	0213.2 Grafică	0214.1 Arte decorative aplicate	0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie)	0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică. Metal artistic)	0213.4 Istoria și teoria artelor plastice	0213.3 Sculptură
UTM	5								
UPSC	5/5	5/5	5/5	5/5	5/5				
AMTAP	6/3	6/3	6/3	6/3		6/3	6/4	6/3	6/4
Domeniul de formare profesională 0215 Muzică									
Instituția	0215.2 Canto (canto de estradă și jazz)	0215.4 Compoziție muzicală (academică)	0215.1 Interpretare instrumentală (instrumente muzică ușoară și jazz)	0215.5 Muzicologie	0215.2 Canto (Canto popular)	0215.2 Canto (Canto academic)	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente orchestrale	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente cu taste (Pian)	0215.1 Interpretare instrumentală/ Instrumente populare

AMTAP	6/3	6/3	6/3	6/3	6/3	6/3	6/3	6/3	6/3
Domeniile de formare profesională 0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie									
Instituția	0216.1 Actorie	0216.6 Coregrafie	0229.1 Culturologie	0216.2 Regie	0216.3 Scenografie				
AMTAP	6/3	6/3	6/3	6/3	6/3				

În procesul de evaluare externă în vederea acreditării programelor de studii superioare de licență au fost examinate și curricula pe discipline în cadrul celor 3 instituții evaluate. Urmare a examinării curricula s-a constatat că responsabilitatea pentru elaborarea acestora revine titularilor de curs și departamentelor/ catedrelor de profil. Șeful departamentului/catedrei prezintă curricula spre discuție în ședințele Comisiei/ Comitetului de asigurare a calității, apoi acestea se aprobă la ședințele departamentului/ catedrei. La AMTAP procedura diferă; astfel, curricula pe discipline sunt elaborate de titularii de curs, după care aprobate consecutiv la ședințele catedrei, departamentului, consiliului facultății și senatului instituției.

Curricula se actualizează, de regulă, la începutul fiecărui an universitar, fiind specificate codul unității de curs, numărul de credite ECTS, anul de studii, semestrul, numărul de ore contact direct/ studiu individual, locul și rolul cursului în programul de studii, finalitățile de studii/ rezultatele învățării, tipul activităților didactice, tematica unităților de curs, strategiile de evaluare, modele de sarcini pentru lucrul individual și bibliografia (obligatorie/opțională).

Conceperea curricula la programele de studii evaluate, precum și actualizarea acestora reflectă centrarea pe student a procesului de învățare-predare-evaluare și încurajează studenții să manifeste un rol activ în procesul de învățare. La cca. 64,3% din programele de studii din domeniile de formare profesională *0212 Design vestimentar și design interior*, *0213 Arte plastice și 0214 Arte decorative* conținutul curricula pe discipline duce la formarea competențelor planificate. Se remarcă suportul didactico-ilustrativ fundamental, prevăzut pentru asigurarea metodică a disciplinelor de specialitate. La cca. 35,7% din curricula pe discipline au fost constatate abateri neesențiale de la prevederile metodologice ale teoriei curriculare, în particular, sursele bibliografice sunt învechite, iar sursele în limba română sunt limitate. Curricula se actualizează formal, parte din conținuturi nu este corelată integral cu competențele preconizate în planul de învățământ.

La programul de studii *0215.1 Muzică* conținutul curricula duce la formarea competențelor planificate la cca. 55,6% (5 programe din 9) din programe. În același timp, la cca. 44,4% din curricula pe discipline au fost constatate abateri și se recomandă racordarea curricula la nivel de structură și conținut la prevederile Cadrului de referință a curriculumului universitar; prevederea în cadrul disciplinelor fundamentale/ socioumanistice a conținuturilor tematice /unităților de conținut specifice domeniului de formare a specialistului; punctarea exhaustivă a produselor/ finalităților activităților individuale ale studenților, precum și a formelor de evaluare ale acestora; extinderea căilor de acces al studenților la conținuturile curriculare; includerea în componenta la libera alegere a unităților de curs cu un conținut preponderent practice; includerea în lista bibliografică a surselor elaborate de titularul cursului.

Cu referință la programele de studii *0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie*, conținutul curricula duce la formarea competențelor planificate la 2 programe din 5, ceea ce constituie 40%. În același timp, la 3 programe de studii în curricula pe discipline au fost constatate abateri neesențiale de la prevederile metodologice ale teoriei curriculare care constau în recomandarea de surse bibliografice vechi și număr redus de surse în limba română.

În vederea racordării programelor de studii la solicitările mediului cultural, educațional și economic, instituțiile conlucrează cu experți, personalități marcante în domeniul designului, membri ai Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova, reprezentanți ai studiourilor de design, angajatori din întreprinderile industriei ușoare sau conexe acestora, inclusiv studenți/ absolvenți, care sunt consultați vis-à-vis de conținuturile planului de învățământ și competențele necesare pentru angajarea în câmpul muncii.

Prin intermediul chestionarelor se solicită opinia studenților/ absolvenților, cât și angajatorilor cu referință la îmbunătățirea continuă a calității programelor de studii, pentru adaptarea ulterioară a acestora la necesitățile pieței muncii, atât pe plan național, cât și internațional.

Impactul social și economic al programelor de studii în viața socială a țării este în primul rând atestat prin activitatea artistică și culturală, apoi prin confirmările privind angajarea absolvenților în câmpul muncii, angajarea studenților începând încă în perioada studiilor, precum și interesul potențialilor candidați pentru aceste programe în perioada de admitere la studii. Printre potențialii angajatori sunt instituțiile de învățământ muzical special, concertistic, posturile de Radio și TV. La unele programe cererile angajatorilor depășesc numărul absolvenților. Activitățile curriculare și extracurriculare ale studenților (implicarea în proiecte sociale/ artistice) la fel remarcă impactul social și economic al programelor evaluate.

În **concluzie**, menționăm că programele de studii evaluate au fost proiectate și aprobate cu respectarea cadrului normativ național și instituțional în vigoare. Instituțiile de învățământ superior au elaborat planuri de învățământ la programele de studii din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și științe umaniste, în temei, ținând cont de prevederile Planului-cadru pentru studii superioare. Programele evaluate conțin toate elementele proiective și structurale necesare. Programele sunt racordate la Cadrul European al Calificărilor și sunt în concordanță cu tendințele actuale în materie de formare a specialiștilor calificați în domeniul artistic.

Urmare a evaluării externe a programelor de studii superioare de licență, comisiile de evaluare externă au identificat un șir de **puncte tari**:

- catedrele/ departamentele au conlucrări eficiente cu beneficiarii programelor de studii;
- studenții denotă o implicare activă în viața culturală din spațiul național și internațional;
- cererile angajatorilor depășesc numărul absolvenților programelor de studii.

Totodată, evaluatorii externi implicați au formulat următoarele **recomandări și arii de îmbunătățire obligatorii**:

- implicarea mai activă a beneficiarilor programelor de studii în revizuirea ofertei educaționale, planului de învățământ, actualizarea finalităților de studii și a competențelor profesionale ale absolvenților;
- actualizarea conținutului curricular în raport cu competențele și finalitățile de studii specificate în planul de învățământ și plasarea lor pe platforma e-learning a instituțiilor de învățământ;
- corectarea titlului obținut la finele studiilor pe Foaia de titlu conform domeniului general de studiu stipulat în *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior* (HG nr. 482/2017). Astfel, titlurile „Licențiat în Design”, „Licențiat în Arte plastice” și „Licențiat în Arte decorative” necesită a fi substituite cu titlul „Licențiat în Arte”;
- revizuirea numărului finalităților de studii, expuse în Nota explicativă la planurile de învățământ (AMTAP);
- elaborarea unei proceduri instituționale privind stabilirea raportului de ore „contact direct – studiu individual” la unitățile de curs din planul de învățământ și a planificării orelor de lucru

individual ghidat de profesor, în conformitate cu prevederile Planului-cadru în vigoare (AMTAP);

- racordarea finalităților de studii cu obiectivele și conținutul programului, specificate în Nota explicativă la planul de învățământ (UPSC);
- actualizarea periodică a planurilor de învățământ în funcție de tendințele și cerințele din piața muncii și prevederile noului Plan-cadru, ediția 2020;
- racordarea curricula la nivel de structură și conținut la prevederile Cadrelui de referință a curriculumului universitar;
- proiectarea în cadrul disciplinelor fundamentale și socioumanistice a conținuturilor tematice/unităților de conținut specifice domeniului de formare a specialistului;
- precizarea în curricula la discipline a produselor/finalităților activității individuale ale studenților, precum și a formelor de evaluare ale acestora;
- includerea în lista bibliografică a surselor elaborate de titularul cursului;
- plasarea curricula pe platforma e-learning a instituției și în repozitoriul instituțional.

Standardul de acreditare 3. Învățarea, predarea și evaluarea centrate pe student

Instituțiile asigură programe care încurajează studenții să aibă un rol activ în procesele de învățare, iar evaluarea studenților reflectă această abordare.

În cadrul evaluării externe a programelor de studii la cele 3 instituții de învățământ superior s-a constatat că procesul de predare – învățare – evaluare se realizează în conformitate cu prevederile cadrului normativ național și instituțional în vigoare. Procesul de predare-învățare este preponderent centrat pe student și formarea competențelor conform cerințelor actuale din domeniu.

Formele de organizare a procesului educațional sunt stabilite în planul de învățământ. În cadrul orelor practice (elaborarea proiectelor, lucrul cu materiale etc.) procesul didactic este individualizat, profesorii coordonează lucrul individual al fiecărui student. Orele individuale a profesorului cu studentul sunt prevăzute în planul de învățământ și sunt incluse în orar. Profesorii ghidează lucrul individual al studenților, oferă consultații conform orarului stabilit. Instrumentele TIC se utilizează în procesul de predare-învățare-evaluare la peste 80% dintre disciplinele programelor de studii.

Organizarea stagiilor de practică este susținută de instituții prin semnarea acordurilor de colaborare și contractelor cu instituții-baze de practică din domeniu. Numărul de locuri de stagii de practică acoperă necesarul tuturor programelor de studii evaluate. Studenții realizează stagiile de practică în baza prevederilor contractului încheiat cu instituțiile-bază. Practicile de inițiere și de creație se realizează în natură, plein-air.

Evaluarea stagiilor de practică se realizează prin vizionarea lucrărilor practice și a Portofoliului stagiului de practică completat de către student și de coordonatorul său din partea instituției și a coordonatorului din partea instituției-bază de practică. Rezultatele sunt raportate la ședințele secției, departamentului și facultății. După finalizarea stagiilor de practică, rezultatele se analizează în cadrul ședințelor de catedră și se stabilesc măsuri de optimizare sau îmbunătățire a practicii.

Tabelul 6. Acorduri de colaborare pentru realizarea stagiilor de practică

Instituția	Acorduri de colaborare pentru realizarea stagiilor de practică pentru domeniile de formare profesională 0212 Design vestimentar și design interior, 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative
UTM	8
UPSC	peste 40
AMTAP	48
<i>Instituția</i>	Acorduri de colaborare pentru realizarea stagiilor de practică pentru domeniul de formare profesională 0215 Muzică
AMTAP	33
<i>Instituția</i>	Acorduri de colaborare pentru realizarea stagiilor de practică pentru domeniul de formare profesională 0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie
AMTAP	17

Evaluarea rezultatelor academice se realizează conform regulamentelor instituționale privind organizarea procesului de evaluare. Criteriile și formele de evaluare sunt aduse la cunoștință studenților de către titularul disciplinei. Forma de evaluare și subiectele sunt indicate în curriculum-ul disciplinei. Sesiunea evaluărilor este fixată în calendarul universitar, iar data și ora evaluărilor este stabilită prealabil în orarul sesiunii de către decanat. Rezultatele evaluărilor sunt consemnate cu note de fiecare titular al cursului în Registrul grupei academice, iar în baza notelor se completează borderoul și carnetul de note. Pentru prevenirea fraudelor academice la elaborarea tezelor de licență studenții semnează Declarația privind asumarea răspunderii, însă în unele instituții nu există un program antiplagiat pentru examinarea lucrărilor scrise. Studenții au dreptul să conteste rezultatele evaluării finale, în cazul în care nu sunt de acord cu calificativul acordat, conform procedurii expuse în regulamentul instituțional. Recomandările președinților comisiilor de evaluare a examenelor de licență sunt luate în considerație și sunt întreprinse măsuri de îmbunătățire.

În **concluzie** menționăm că procesul de predare-învățare-evaluare la programele de studii evaluate se fundamentează pe documentele de referință elaborate de MECC și de instituții. Toate programele de studii respectă cerințele regulamentare privind organizarea și desfășurarea procesului didactic care prevăd diverse forme de activitate: ore de curs, seminar, laborator/practice, ore individuale cu profesorul, studiu individual, desfășurate conform planului de învățământ și curricula pe discipline. Calendarul academic și orarul procesului de studii reflectă prevederile planului de învățământ și sunt respectate. Metodele de predare-învățare-evaluare sunt centrate pe student în scopul dezvoltării gândirii critice la studenți, implicării lor în scrierea lucrărilor muzicale, elaborarea lucrărilor plastice, rezolvarea sarcinilor legate de specificul practic al profesiei, etc. Instrumentele TIC se utilizează în procesul de predare-învățare-evaluare la majoritatea disciplinelor din programele de studii.

Instituțiile implementează convenții de parteneriat/ acorduri încheiate cu instituții de artă, de învățământ mediu de specialitate, de învățământ preuniversitar (școli de muzică/arte, centre de educație estetică/extrașcolare, instituții preșcolare), de cult, case editorial-poligrafice, ateliere de modă, precum și cu artiști plastici, designeri etc. Stagiile de practică corespund în totalitate finalităților programelor de studii. Procesul de evaluare a rezultatelor învățării și selectarea formelor utilizate se realizează în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.

În calitate de **puncte tari** au fost menționate următoarele:

- ghidarea individuală a studentului în realizarea lucrărilor de laborator/ în atelier;

- accesul liber al studenților în sălile cu calculatoare și posibilitatea de lucru după ore în atelierele de specialitate;
- evaluarea disciplinelor de specialitate în mod deschis de către întregul colectiv al cadrelor didactice de la departament/ catedră, specialiști în domeniu;
- participarea reprezentanților instituțiilor-baze de practică la evaluarea stagiului de practică;
- susținerea publică a tezelor de licență în formatul unor expoziții de artă/ prezentări de modă etc.

Au fost formulate următoarele **recomandări și arii de îmbunătățire obligatorii**:

- identificarea și aplicarea sistemului antiplagiat pentru evaluarea tezelor de an/ de licență;
- încurajarea realizării evaluărilor prin vizionarea lucrărilor la disciplinele de specialitate de către cadrele didactice, specialiști în domeniu de la departament/ catedră;
- plasarea cursurilor universitare pe software de învățare (e-learning);
- colaborarea și semnarea contractelor pentru realizarea practicii de specialitate și pedagogice cu instituțiile specializate ce corespund profilului programului de studii și actualizarea curricula la stagiile de practică.

Standardul de acreditare 4. Admiterea, evoluția, recunoașterea și dobândirea de certificări de către student

Instituțiile aplică în mod consecvent reglementările definite și publicate în prealabil, acoperind toate fazele „ciclului vieții” de student, cum ar fi: admiterea, evoluția, recunoașterea și dobândirea de certificări.

Activitățile privind recrutarea studenților sunt realizate în conformitate cu specificul programelor de studii și cuprind modalități variate. Unele dintre acestea sunt comune pentru toate instituțiile vizate și se referă la activități de tipul „Student pentru o zi” sau „Săptămâna/ Ziua ușilor deschise” în cadrul cărora se prezintă ofertele educaționale ale instituției; se organizează cursuri publice, tururi ghidate, expoziții cu realizările studenților/ profesorilor, mese rotunde, workshop-uri tematice etc. În cadrul activităților de popularizare a ofertei educaționale se regăsește și difuzarea informației prin mijloace mass-media: anunțuri privind admiterea publicate în presă, spoturi publicitare radio/ TV, participări la emisiuni televizate și interviuri ale studenților și profesorilor. Pe larg sunt utilizate site-urile universităților prin plasarea de spoturi/ filme video, dar și paginile instituțiilor pe rețelele de socializare Facebook, Twitter.

În scopul promovării ofertei educaționale, instituțiile apelează și la modalități particulare, proprii doar unora dintre acestea. De exemplu, pentru orientarea profesională a absolvenților UTM pune accent pe vizite în licee, organizarea școlii de vară și a lecțiilor model pentru liceeni, publicarea informațiilor relevante în ziarul „Mesager Universitar”, elaborarea de pliante și postere de promovare, organizarea unor expoziții. În cazul UPSC strategiile de atragere a tinerilor la studii se concretizează în participări la târguri de carieră și caravane care presupun prezentări și întâlniri cu liceeni și elevi din colegiile din țară, precum și în olimpiade instituționale la disciplinele școlare organizate anual. Programele de studii oferite de AMTAP sunt promovate pe larg în broșurile despre facultăți, în cadrul master class-urilor și evenimentelor de demonstrare a lucrărilor realizate de către studenți. O particularitate distinctivă pentru AMTAP este diseminarea informației despre instituție și programele de studii ale acestora în cadrul unor emisiuni radio și TV din domeniul culturii (ex: Emisiunea Artă, Album duminical, Magazin Cultural).

Admiterea studenților se realizează în conformitate cu actele normativ-reglatorii naționale, în special *Regulamentul-cadru privind organizarea admiterii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova la studii superioare de licență și Regulamentul cu privire la condițiile de ocupare a locurilor cu finanțare bugetară în instituțiile de învățământ superior de stat din Republica Moldova*. Totodată, în toate instituțiile de învățământ evaluate există un cadru normativ intern care reflectă specificul instituției și al programelor disponibile în oferta educațională. Fiecare instituție elaborează și aplică anual regulamente proprii de organizare și desfășurare a admiterii la studii superioare pentru ciclurile de studii (licență/ master) și doar în cazul AMTAP se aplică un regulament comun. UPSC aplică și Regulamentul propriu privind condițiile de ocupare a locurilor cu finanțare bugetară, elaborat în baza regulamentului similar la nivel național, precum și Metodologia proprie de admitere elaborată anual pentru fiecare ciclu de studii (licență/ master).

Specificul admiterii la programele analizate presupune aplicarea unei probe de aptitudini adaptate domeniului. În acest context, AMTAP aplică în sesiunea de admitere cerințe elaborate distinct pentru domeniile muzică, arte plastice și design, arte teatrale, acestea fiind diferențiate și pe cicluri de studii. În baza cerințelor respective sunt elaborate și metodologii de calcul al mediei de concurs (pentru fiecare facultate în parte). O metodologie similară este aplicată și în cazul UTM. Cadru normativ intern se aprobă de către Senatul instituției și este publicat pe site-ul oficial cu cel puțin 6 luni înainte de demararea procesului de admitere.

Cerințele, condițiile de desfășurare a concursului de admitere, calendarul susținerii probelor și numărul de locurie alocate pentru fiecare specialitate sunt făcute publice din timp pentru beneficiari. Subiectele pentru probele de aptitudini sunt comunicate candidaților la studii prin afișare pe panourile informative ale comisiei de admitere și pe pagina web a instituției. Admiterea se realizează conform planului aprobat de Minister. Înscrierea candidaților la studii se efectuează în baza dosarului personal, în ordinea descrescândă a mediilor obținute, care cumulează rezultatele examenelor din anii de liceu sau din cadrul instituțiilor de profil și cele de la examenul de Bacalaureat.

Pentru organizarea procesului de admitere anual se constituie comisia de admitere care se aprobă prin Hotărârea Senatului și Ordinul MECC. Procedurile de admitere aplicate oferă candidaților șanse egale la studii și sunt transparente. După finalizarea procesului de admitere la studii se elaborează un raport cu privire la rezultatele admiterii la studii care se prezintă Ministerului de resort și se păstrează în secția/ direcția responsabilă de organizarea studiilor din cadrul instituției. Comisia de admitere analizează rezultatele obținute, evidențiind tendințele procesului de admitere. Înmatricularea candidaților declarați admiși în urma concursului de admitere se face prin ordinul rectorului. După aprobarea înmatriculării, studenții sunt înscriși în registrul universitar cu un număr valabil pentru întreaga perioadă de școlarizare la programul de studii la care au fost admiși.

Analiza Rapoartelor de evaluare externă denotă că cele mai solicitate programe de studii sunt: Design interior, Interpretare instrumentală (Instrumente orchestrale, Instrumente populare, Instrumente cu taste/pian), Grafică, Actorie, Modă - design vestimentar, Coregrafie, Arte decorative aplicate, Canto (canto academic), Pictură, Regie. Totodată, constatăm variații semnificative a numărului de studenți de la program la program. Spre exemplu, de la 163 studenți la programul 0212.2 Design interior, UTM, până la 4 studenți la programul 0215.4 Compoziție muzicală (academică), AMTAP (Tabelul 7).

Tabelul 7. Numărul studenților pe programe de studii și instituții de învățământ

Nr. crt	Programul de studii	Instituția de învățământ superior	Nr. studenți
1.	0213.1 Pictură	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	18
2.	0213.1 Pictură	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	17
3.	0213.2 Grafică	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	22
4.	0213.2 Grafică	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	60
5.	0213.3 Sculptură	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	3
6.	0213.4 Istoria și teoria artelor plastice	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	2
7.	0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	14
8.	0214.1 Arte decorative aplicate	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	28
9.	0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică. Metal artistic)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	12
10.	0212.2 Design interior	Universitatea Tehnică a Moldovei	163
11.	0212.2 Design interior	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	75
12.	0212.2 Design interior	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	22
13.	0212.1 Modă-design vestimentar	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	43
14.	0212.1 Modă-design vestimentar	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	19
15.	0216.1 Actorie	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	47
16.	0216.2 Regie	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	17
17.	0216.3 Scenografie	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	5
18.	0216.6 Coregrafie	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	38
19.	0229.1 Culturologie	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	16
20.	0215.5 Muzicologie	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	5
21.	0215.4 Compoziție muzicală (academică)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	4
22.	0215.2 Canto (Canto de estradă și jazz)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	12
23.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente muzică ușoară și jazz)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	9
24.	0215.2 Canto (Canto academic)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	26
25.	0215.2 Canto (Canto popular)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	11
26.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente cu taste/pian)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	26
27.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente orchestrale)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	93

28.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente populare)	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	37
-----	--	---	----

Admiterea persoanelor din grupurile dezavantajate se efectuează în conformitate cu actele normative în vigoare și planurile de admitere, respectându-se condițiile de înmatriculare la cota de 15% din numărul total de locuri cu finanțare bugetară, acordând prioritate candidaților orfani și celor rămași fără ocrotire părintească și candidaților cu grad de dizabilitate severă. În respectiva categorie sunt incluși și absolvenții din raioanele de est ale Republicii Moldova. Facilitățile acordate eventualilor beneficiari sunt comunicate și prin anunțuri, pliante de promovare. Pentru studenții cu probleme locomotorii, în temei, sunt asigurate condiții de deplasare prin blocurile de studii, cămine, acestea dispunând parțial de pante de acces. Pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale este prevăzută posibilitatea organizării consultațiilor particulare, prezentării sarcinilor de studiu individual în format electronic/ fotografie.

Promovarea studenților se realizează în conformitate cu prevederile cadrului normativ național și instituțional în vigoare. Promovarea la următorul an de studii se realizează pentru studenții care pe parcursul anului universitar au acumulat integral numărul de credite obligatorii prevăzut în planul de învățământ pentru anul respectiv de studii/ numărul de credite indicat în contractul de studii. Înscrierea la următorul an de studii este condiționată de acumularea a minim 40 credite la unitățile de curs/modulele obligatorii prevăzute în Contractul anual de studii pentru anul curent de studii. Studenții înscriși în următorul an de studii pot acumula creditele restante în următoarele 2 (două) sesiuni repetate (de susținere a restanțelor). Promovarea anuală și exmatricularea se realizează în baza ordinelor semnate de rectorul instituției. Transferul, restabilirea la studii a studentului se coordonează cu prorectorul pentru activitatea didactică cu respectarea criteriilor de realizare a planului de învățământ. Modul de promovare a anului de studii condiționează și modalitatea ulterioară de instruire, fie cu achitarea taxei pentru studii, fie cu finanțare din bugetul de stat. La finele fiecărui an de studii are loc concursul locurilor bugetare, urmare a acestuia fiind emise ordinele de rigoare, excepție fiind UPSC.

O preocupare de interes major pentru instituțiile vizate în studiu este reducerea numărului de studenți care abandonează studiile. Astfel, în scopul reducerii ratei de abandon sunt aplicate sondaje-tip pentru evaluarea nivelului de satisfacție a studenților cu privire la cursurile desfășurate. Instituțiile organizează pentru studenți cursuri de perfecționare gratuite, cursuri de limbă engleză și training-uri; studenții sunt implicați în diverse proiecte de cercetare și concursuri (cu certificare). Suplimentar sunt create posibilități de solicitare a concediului academic. Studenții pot beneficia de ajutor material, scutirea de plată pentru cazare în cazul problemelor de familie și/sau problemelor financiare, ajutor și ghidare în angajare la serviciu, motivare la participare în mobilitatea academică, posibilitatea de a se transfera la studii cu frecvență redusă, consultații individuale și consiliere psihologică.

Conform cadrului juridic național (*Regulament-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior*, HG nr.56/2014), mobilitatea academică atât a studenților (ciclul I, licență), cât și a cadrelor didactice poate fi organizată în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, acordurilor/ convențiilor interuniversitare, acordurilor între universități și organizații (din țară și străinătate), programelor de mobilitate oferite de diverse state și instituții (internaționale și regionale), contractelor individuale. În conformitate cu prevederile Regulamentului menționat, instituțiile vizate au aprobat propriile regulamente privind organizarea mobilității academice. Acestea stabilesc modalitățile de recunoaștere a disciplinelor și perioadelor de studii din cadrul mobilităților academice prin implicarea comisiilor organizate în cadrul

faculțărilor, care studiază dosarul studentului participant la programul de mobilitate. Recunoașterea actelor de studii și/ sau a programelor de mobilitate urmare a tratatelor internaționale se realizează în temeiul prevederilor legislației naționale, al directivelor europene în materie de recunoaștere, precum și a tratatelor bilaterale/ multilaterale privind recunoașterea actelor de studii la care Republica Moldova este parte.

În scopul optimizării activităților privind mobilitățile academice, subdiviziunea organizatorică instituțională responsabilă pentru dezvoltarea relațiilor internaționale (Secția integrare europeană și mobilitate academică la AMTAP, Departamentul relații internaționale și managementul proiectelor la UPSC, Serviciul relații internaționale la UTM) organizează ședințe de informare privind posibilitățile de a participa în cadrul programelor de mobilitate, diverse concursuri, burse și alte oportunități, dar și despre condițiile pe care trebuie să le întrunească studenții/cadrele didactice pentru a beneficia de aceste oportunități. În cazul UTM studenții beneficiază și de cursuri de limbă engleză în cadrul instituției.

Urmare a procesului de evaluare externă, experții evaluatori au constatat faptul că, deși în instituțiile vizate există mai multe acorduri cu instituții de profil din străinătate privind mobilitatea academică, este totuși necesară încurajarea studenților să aplice la programe de mobilitate de lungă și scurtă durată în cadrul studiilor și oferirea acestora a facilităților pentru o mai bună însușire a limbilor străine.

Pentru studenții care au realizat integral programul de studii și au promovat cu succes examenul de licență, absolvirea programului de studii este însoțită de eliberarea diplomei de licență (cu suplimentul la diplomă, redactat în limbile română și engleză) și acordarea titlului corespunzător domeniului. Diplomele în care se indică reușita la fiecare disciplină, se emit în baza ordinelor care confirmă absolvirea programului de studii.

În baza stipulărilor din regulamentele instituționale și a ghidurilor cu privire la elaborarea tezelor/proiectelor de licență, instituțiile vizate au proiectată propria structură a examenului de licență. În acest context s-a constatat că instituțiile practică, de regulă, o proba cu caracter integrator și proiectul de licență în funcție de specificul programului de studii din domeniul 021 Arte. De regulă, partea teoretică și partea practică a tezei de licență cuprinde un studiu aprofundat al problemei abordate conform temei cercetării, rezultatul (proiectul) părții practice a tezei rămâne în fondul instituției/ facultății. De menționat că, în domeniul artelor proiectul de licență diferă în funcție de specialitate (de ex.: un spectacol, un rol, un recital, o lucrare muzicală, un film, lucrări coregrafice, lucrări de pictură, un proiect de ceramică, de arte textile sau metal artistic, un proiect de design interior, un ansamblu de design vestimentar, lucrări de grafică de șevalet sau de grafică sofisticată, un ansamblu de sinteză a artelor vizuale (arhitectură, sculptură, pictură murală), etc.). În procesul de evaluare s-a constatat că în multe cazuri, studenții devin buni specialiști, cunoscuți în mediile profesionale încă din timpul studiilor, ceea ce constituie o caracteristică în favoarea domeniului vizat.

În **concluzie** se constată faptul că instituțiile valorifică mai multe tipuri de instrumente de promovare a ofertei educaționale, aceasta fiind mediatizată prin sursele mass-media, prin activități de orientare profesională, pliante, paginile web ale instituțiilor, etc. Procesele de recrutare și admitere asigură transparența informațiilor cu privire la criteriile și procedurile aplicate, beneficiarii având posibilitatea de a se informa cu privire la acestea. Instituțiile respectă reglementările de rigoare inclusiv la înmatricularea studenților din grupurile dezavantajate, aceștia beneficiind de dreptul de a solicita burse sociale și cazare gratuită în cămin.

Studentii sunt promovați în următorul an de studii conform reglementărilor în vigoare și a ordinelor de promovare, fiind întreprinse măsuri eficiente pentru reducerea abandonului și îmbunătățirea reușitei academice a studenților. Instituțiile dispun de contracte de mobilitate pentru studenți și cadre didactice cu alte instituții de învățământ superior, conformitatea acestora fiind asigurată de actele normativ-reglatorii în domeniu. Conferirea titlului și eliberarea diplomei, suplimentului la diplomă și a certificatelor academice se realizează în conformitate cu cerințele normative, instituțiile asigurând o evidență strictă a actelor de studii eliberate.

În același timp, comisiile de evaluare externă au formulat următoarele **recomandări** către instituțiile evaluate:

- evaluarea competențelor formate în cadrul programelor de studii evaluate extern să se realizeze printr-un examen de licență complex care să includă:
  - a) o probă de examinare cu caracter integrator sau o probă de sinteză la câteva unități de curs fundamentale și o probă de sinteză la câteva unități de curs de specialitate;
  - b) susținerea tezei/ proiectului de licență.
    - stabilirea continuă a relațiilor de colaborare cu instituțiile de învățământ artistic preuniversitar din țară, cu școlile de arte publice și private;
    - dezvoltarea parteneriatelor cu acestea;
    - extinderea arealului de recrutare a viitorilor studenți;
    - încurajarea, prin diverse programe, a tinerilor cu dizabilități să continue studiile în domeniul 021 Arte;
    - facilitarea accesului studenților cu probleme locomotorii la toate spațiile în care se desfășoară procesul didactic și viața universitară;
    - elaborarea unui program detaliat de incluziune educațională a studenților cu cerințe educaționale speciale;
    - reducerea ratei de abandon al studiilor și creșterea ratei de promovabilitate.

Standardul de acreditare 5. Personalul academic

Instituțiile se asigură de competența cadrelor lor didactice, aplică procese corecte și transparente de recrutare și dezvoltare a personalului academic.

Instituțiile dispun de strategii de planificare, recrutare și administrare a personalului didactic/științific (*Metodologia de recrutare, angajare și promovare a personalului didactic, științifico-didactic și științific al AMTAP, Regulamentul cu privire la ocuparea posturilor didactice în UTM, Planul strategic de dezvoltare instituțională a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din mun. Chișinău pentru anii 2016–2020*), se conduc de prevederile actelor normative în vigoare (*Codul Muncii, Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior*, aprobat prin HG nr.854/2010). În actele instituționale sunt indicate și specificate dispoziții generale, cerințe pentru ocuparea posturilor didactice, condiții de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea posturilor didactice etc.

În procesul de evaluare externă a programelor de studii superioare de licență din domeniul general de studiu 021 Arte s-a constatat că ponderea personalului titular cu norma de bază și prin cumul intern diferă de la o instituție la alta, variind între 60% și 93,54 % (Tabelul 8).

Tabelul 8. Rata cadrelor didactice cu normă de bază și prin cumul intern

Instituția	Programele de studii din domeniile 0212 Design vestimentar și design interior, 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative								
	0212.2 Design interior	0212.1 Modă-design vestimentar	0213.1 Pictură	0213.2 Grafică	0214.1 Arte decorative aplicate	0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie)	0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică. Metal artistic)	0213.4 Istoria și teoria artelor plastice	0213.3 Sculptură
UTM	90,9%								
UPSC	84,6%	94%	87,05%	89,66%	93,54 %				
AMTAP	90,3%	93,5%	92%	88,8%		86,2%	90,9%	89,5%	87,1%
Programele de studii din domeniul 0215 Muzică									
Instituția	0215.2 Canto (canto de estradă și jazz)	0215.4 Compoziție muzicală (academică)	0215.1 Interpretare instrumentală (instrumente muzică ușoară și jazz)	0215.5 Muzicologie	0215.2 Canto (Canto popular)	0215.2 Canto (Canto academic)	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente orchestrale	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente cu taste (Pian)	0215.1 Interpretare instrumentală/ Instrumente populare
AMTAP	86%	81,8%	83%	86%	84,09%	75,92%	72,5%	85,41%	60%
Programele de studii din domeniile 0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie									
Instituția	0216.1 Actorie	0216.6 Coregrafie	0229.1 Culturologie	0216.2 Regie	0216.3 Scenografie				
AMTAP	82,04%	78,94%	64,52%	73,69%	75%				

Datele din tabel atestă că standardul de evaluare minim obligatoriu (SEMO) conform căruia programul de studii trebuie să asigure o rată a cadrelor didactice și științifice titulare cu norma de bază și prin cumul intern nu mai mică de 60% este întrunit de toate instituțiile de învățământ superior evaluate.

Calificarea profesională a personalului didactic și științific este conformă programelor de studii și corespunde în esență domeniului de formare profesională la toate instituțiile de învățământ (Tabelul 9).

Tabelul 9. Calificarea personalului didactic și științific la programele de studii

Instituția	Programele de studii din domeniile 0212.1 Design vestimentar și design interior, 0213.1 Arte plastice, 0214.1 Arte decorative								
	0212.2 Design interior	0212.1 Modă-design vestimentar	0213.1 Pictură	0213.2 Grafică	0214.1 Arte decorative aplicate	0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie)	0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică, Metal artistic)	0213.4 Istoria și teoria artelor plastice	0213.3 Sculptură
UTM	95%								
UPSC	84,6%	87,5%	85,71%	100%	100%				
AMTAP	90,3%	90,3%	89,3%	92,6%		94,8%	91,6%	81,5%	90,3%
Programele de studii din domeniul 0215 Muzică									
Instituția	0215.2 Canto (canto de estradă și jazz)	0215.4 Compoziție muzicală (academică)	0215.1 Interpretare instrumentală (instrumente muzică)	0215.5 Muzicologie	0215.2 Canto (Canto popular)	0215.2 Canto (Canto academic)	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente cu taste	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente populare)
AMTAP	100%	100%	100%	100%	97,72%	98,14%	98,75%	100%	100%
Programele de studii din domeniile 0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie									
Instituția	0216.1 Actorie	0216.6 Coregrafie	0229.1 Culturologie	0216.2 Regie	0216.3 Scenografie				
AMTAP	98%	94,73%	96,78%	92%	92,85%				

Concluzionăm că standardul de evaluare minim obligatoriu cu referire la rata cadrelor didactice și științifice cu calificare profesională conformă programelor de studii în care sunt implicate de minimum 80% este întrunit de toate cele 3 instituții.

Cadrele didactice, ce asigură predarea cursurilor teoretice, dețin titluri științifice și titluri științifico-didactice/onorifice după cum urmează în Tabelul 10:

Din datele prezentate rezultă că la 2 instituții (UTM și AMTAP) avem câte 1 program de studii la care ponderea cadrelor didactice care dețin titluri științifice și titluri științifico-didactice/ onorifice este sub 80%. Pentru toate celelalte programe de studii ponderea cadrelor didactice cu titluri științifice și titluri științifico-didactice/ onorifice, ce asigură predarea cursurilor teoretice, variază în limitele 80 - 100%.

Tabelul 10. Ponderea cadrelor didactice ce dețin titluri științifice și titluri științifico-didactice/onorifice la programele de studii

Instituția	Programele de studii din domeniile 0212 Design vestimentar și design interior, 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative								
	0212.2 Design interior	0212.1 Modă-design vestimentar	0213.1 Pictură	0213.2 Grafică	0214.1 Arte decorative aplicate	0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie)	0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică, Metal Artistic)	0213.4 Istoria și teoria artelor plastice	0213.3 Sculptură
UTM	76%								
UPSC	91,6%	83,3%	85,71%	84,62%	85,71%				
AMTAP	86,7%	90%	100%	81,8%		90,9%	93,3%	76,9 %	92,8 %
Programele de studii din domeniul 0215 Muzică									
Instituția	0215.2 Canto (canto de estradă și jazz)	0215.4 Compoziție muzicală (academică)	0215.1 Interpretare instrumentală (instrumente muzică)	0215.5 Muzicologie	0215.2 Canto (Canto popular)	0215.2 Canto (Canto academic)	0215.1 Interpretare instrumentală /Instrumente orchestrale	0215.1 Interpretare instrumentală	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente populare)
AMTAP	84,21%	90,90 %	88,89 %	90,47 %	88,8%	82,35 %	92,3%	89,47 %	90,4%
Programele de studii din domeniile 0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie									
Instituția	0216.1 Actorie	0216.6 Coregrafie	0229.1 Culturologie	0216.2 Regie	0216.3 Scenografie				
AMTAP	82,03%	100%	83,33%	98,41 %	87%				

Cele trei instituții evaluate dispun de Planuri de dezvoltare strategică instituțională și la nivel de facultate, în care sunt planificate obiectivele de dezvoltare a personalului academic (Tabelul 11).

Tabelul 11. Obiective planificate în vederea dezvoltării personalului academic

AMTAP	UTM	UPSC
Plan strategic AMTAP pentru perioada 2018-2022	Planul de dezvoltare strategică instituțională a Universității Tehnice a Moldovei 2016-2020	Strategia de dezvoltare a personalului în cadrul Universității Pedagogice de

	și Planul de dezvoltare a Facultății Urbanism și Arhitectură	Stat „Ion Creangă” din Chișinău
<p>➤ Creșterea interesului, motivării și implicării personalului academic și administrativ în întreaga activitate din Academie.</p> <p>➤ Utilizarea eficientă, cu randament maxim, a resurselor umane.</p> <p>➤ Promovarea tinerilor absolvenți la studii de doctorat în vederea angajării lor ulterioare în calitate de personal didactic la AMTAP,</p> <p>➤ Pregătirea managerială și perfecționarea continuă a personalului academic și administrativ,</p> <p>➤ Perfecționarea personalului didactic și de cercetare prin stagii de documentare și schimburi de experiență la alte unități de învățământ similare din țară și în străinătate; programe inițiate de Centrul European de Învățământ Superior, UNESCO, Consiliul Europei, PNUD ș.a.</p> <p>➤ Schimburi de experiență cu tematici didactice și administrative realizate cu universități din țară și străinătate.</p>	<p><i>La nivel instituțional:</i></p> <p>➤ Elaborarea și implementarea mecanismelor de suport și de motivare pentru perfecționare și dezvoltare profesională și în carieră a cadrelor științifico-didactice, didactice, științifice și auxiliare.</p> <p><i>La nivel de facultate:</i></p> <p>➤ Promovarea activităților de cercetare în concordanță cu cerințele naționale și internaționale.</p> <p>➤ Asigurarea unui climat de muncă și studii civilizate și eficient.</p> <p>➤ Asigurarea transparenței funcționale.</p> <p>➤ Consolidarea prestigiului corpului profesoral (salarizarea, pregătirea cadrelor prin doctorantura UTM, în alte țări, prin co-tutelă).</p> <p>➤ Perfecționarea cadrelor didactice.</p> <p>➤ Optimizarea structurii Decanatului și Facultății.</p> <p>➤ Promovarea eficientă a ofertei burselor de mobilitate în străinătate.</p>	<p>➤ Stabilirea de sarcini concrete pentru toate categoriile de personal, în concordanță cu capacitățile și interesele acestora și conform nevoilor de funcționare și dezvoltare a instituției. Aceste sarcini au fost elaborate și sunt incluse în fișa de post a fiecărui angajat.</p> <p>➤ Elaborarea planului de încadrare și a statelor de funcții astfel încât toate posturile didactice să fie acoperite cu personal calificat, care să garanteze o educație de înaltă calitate pentru studenții universității, iar personalul administrativ tehnic să asigure o bună administrare și funcționare a universității.</p> <p>➤ Sprijinirea formării și dezvoltării profesionale a personalului instituției.</p>
-	<p>UTM motivează personalul academic pentru a-și crea propriul traseu de dezvoltare profesională, prin acordarea de suport financiar pentru deplasările și participările la conferințe internaționale.</p>	<p>La UPSC personalul didactic și științific beneficiază de stagii, mobilități, cursuri și alte activități de instruire și dezvoltare profesională, ce sunt susținute și stimulate de instituție.</p> <p>Cheltuielile legate de transport, cazare, diurnă sunt asigurate fie din contul proiectelor și stagiilor de cercetare/ de formare, fie sunt susținute financiar de către instituție.</p>

Totodată, deși dispun de strategii/ politici de dezvoltare a personalului academic aprobate, instituțiile de învățământ le realizează parțial, în special dat fiind lipsa acoperirii financiare integrale. Spre exemplu, AMTAP nu susține financiar din bugetul instituției deplasările și participările la conferințe internaționale a cadrelor didactice, acestea achitându-și individual cheltuielile legate de deplasări și participări.

Activitatea metodică a personalului academic implicat în realizarea programelor de studii este planificată și monitorizată de departamentul/ catedra responsabilă de programul de studii. Personalul academic își planifică activitatea didactică, metodică, de cercetare, transfer tehnologic și creație în planul individual de creativitate și activitate extracurriculară care este aprobat la ședința departamentului/ catedrei. UTM și UPSC susțin financiar publicarea materialelor didactice și metodice elaborate de cadrele didactice. În acest sens se elaborează un plan anual de editare, care este discutat la nivel de departament, aprobat la consiliul facultății și ulterior implementat. AMTAP la fel dispune de planuri anuale de editare, aprobate la consiliul facultății după discutare la nivel de departament/ catedră, dar nu susține financiar publicarea materialelor metodice din bugetul instituției. Astfel, o parte din aceste materiale metodice elaborate de cadrele didactice se păstrează la departament/bibliotecă în format electronic.

Activitatea cadrelor didactice este evaluată periodic de către managerii instituției de învățământ. În urma evaluării personalului academic de la programele de studii se întreprind măsuri de îmbunătățire continuă. Astfel, comisiile de evaluare externă au constatat că *Standardul de evaluare minim obligatoriu: instituția de învățământ dispune de un sistem de evaluare periodică a personalului academic la programul de studii* este realizat de toate trei instituții.

În conformitate cu Fișa postului și Planul individual de activitate a personalului didactic și științific, fiecare cadru didactic planifică anumite activități de cercetare științifică, reflectate în Planul de activitate al catedrei/departamentului.

La AMTAP activitatea de cercetare științifică, de creație și deplasările cadrelor didactice sunt realizate din cont propriu sau din contul organizatorilor. Instituția nu dispune de surse financiare pentru proiecte de cercetare, stagii de formare etc. În cadrul celorlalte 2 instituții activitatea de cercetare științifică și inovare a personalului academic este susținută financiar de instituție.

Direcțiile de cercetare științifică la profilul Studiul artelor și culturologie în cadrul AMTAP sunt axate pe probleme din mai multe domenii, în special studiul culturii (filosofia și sociologia culturii, istoria și teoria culturii, culturologie, etnografie și folclor, management cultural, etc.) și studiul artelor (artă muzicală, artă teatrală/ coregrafică, arte plastice și decorative, psiho-pedagogia artei, etc.). Investigațiile în cadrul profilului urmează două obiective majore de cercetare:

1) dezvoltarea bazelor teoretico-metodologice ale studiului istoriei și teoriei culturii și artelor prin promovarea cercetărilor fundamentale și aplicative solicitate de problematica realității socio-culturale;

2) cercetarea relațiilor dintre sfera socio-culturală și educațional-artistică și identificarea influenței pe care acestea o exercită asupra dezvoltării culturii și artelor din Republica Moldova.

În conformitate cu specificul domeniului Arte, cadrele didactice participă la manifestări științifice naționale și internaționale, conferințe, simpozioane, expoziții, concursuri de artă plastică, mese rotunde, tabere de creație etc (Tabelul 12).

Tabelul 12. Proiecte de cercetare și participări la conferințe/expoziții/vernisaaje naționale și internaționale

AMTAP	UTM	UPSC
Proiecte de cercetare		
1. Patrimoniul muzical din Republica Moldova (folclor și creație componistică): actualizare, sistematizare, digitalizare (Codul proiectului: 15.817.06.08A) 2018; 2. Registrul adnotat al creațiilor muzicale din Republica Moldova (Codul proiectului: 11.817.08.84A), 2018.	1. Probleme actuale în domeniul designului interior contemporan. (Cercetare de inițiativă a colectivului de profesori a catedrei „Design interior”). UTM, Facultatea Urbanism și Arhitectură.	1. „Suport pentru fortificarea capacităților centrului național de inovații digitale - Clasa Viitorului” (CNIDE).
Participări la conferințe internaționale		
5 participări	3 participări	18 participări
Participări la conferințe naționale		
24 publicații	44 publicații	peste 150
Participări la expoziții/simpozioane/ateliere/vernisaaje etc. naționale și internaționale		
5 participări	24 participări	71 participări

Monitorizarea activității de cercetare științifică și inovare a personalului academic la programele de studii este efectuată de departament/catedră, rezultatele fiind analizate în raportul anual de activitate, iar ulterior și în raportul anual de activitate al facultăților. Rezultatele activității de cercetare științifică și de inovare a personalului academic implicat în asigurarea programelor de studii sunt valorificate în materialele didactice și metodice elaborate, temele tezelor de an și licență, participări la emisiuni TV, radio, participări la expoziții și festivaluri naționale și internaționale.

Nivelul de realizare a standardului 5 la cele 28 de programe de studii superioare de licență evaluate este următorul:

- 92% din programe au realizat la standardul 5 un nivel care corespunde cerințelor (91-100%),
- 8% din programe au realizat un nivel care corespunde parțial cerințelor (80%-90%).

În **concluzie** menționăm că instituțiile de învățământ dispun de strategii/metodologii de planificare, recrutare și administrare a personalului didactic/științific/administrativ/auxiliar, inclusiv la nivel de facultate și departament/catedră și se conduc de actele normative naționale în vigoare. În urma evaluării externe nu au fost constatate abateri în procesul de planificare, recrutare și administrare a personalului academic la programele de studii vizate.

Politicile/strategiile și măsurile de dezvoltare a personalului academic contribuie la perfecționarea continuă și dezvoltarea profesională. Cadrele didactice sunt stimulate să organizeze și să participe la expoziții de artă, prezentări de modă etc. Totuși, se recomandă instituțiilor să organizeze și să finanțeze pentru cadrele didactice proprii care nu au studiat modulul psihopedagogic instruirea în domeniu. Totodată, evaluatorii s-au pronunțat în favoarea achitării deplasărilor și participărilor la conferințe naționale/ internaționale, mobilităților etc.

Activitățile metodice ale cadrelor didactice se desfășoară în mod planificat, conform planurilor individuale ale fiecărui cadru didactic. Instituțiile dispun de mecanisme de planificare, realizare și susținere a activității metodice a personalului academic implicat în realizarea programelor de

studii, dar uneori asigură parțial realizarea acestora. Spre exemplu, la AMTAP, din lipsa resurselor financiare materialele metodice elaborate de cadrele didactice nu se publică din contul instituției.

Instituțiile dispun de un sistem de evaluare periodică a personalului academic, inclusiv a competențelor cadrelor didactice și calității predării. Cadrele didactice sunt evaluate conform sistemului intern de asigurare a calității, aprobat de fiecare instituție în parte. În baza rezultatelor evaluării se întreprind măsuri de îmbunătățire.

Calificarea profesională a personalului didactic și științific este conformă programelor de studii evaluate și depășește 80% la toate programele de studii. Ponderea cadrelor didactice, ce asigură predarea cursurilor teoretice, dețin titluri științifice și titluri științifico-didactice/onorifice este peste 80% la 26 programe de studii și în limitele 70-80% la doar 2 programe de studii.

Instituțiile monitorizează activitatea de cercetare științifică, inovare și transfer tehnologic a personalului academic implicat în realizarea programelor de studii. Rezultatele activității de cercetare științifică a cadrelor didactice sunt valorificate în materiale didactice, publicații metodice, manuale pentru învățământul universitar și preuniversitar cu profil muzical-artistic, ghiduri metodice și alte tipuri de suporturi didactice pentru disciplinele predate, culegeri de creații muzicale, DVD-uri etc.

Comisiile de evaluare externă au formulat următoarele **recomandări** pentru instituțiile evaluate:

- încurajarea personalului didactic să participe la evenimente științifice naționale și internaționale de profil, organizate de AȘM, Institutul Patrimoniului Cultural etc.;
- stimularea cadrelor didactice pentru participarea în proiecte de cercetare, stagii de formare;
- susținerea financiară a editării monografiilor și a altor rezultate obținute în urma cercetărilor efectuate de către personalul didactic;
- mărirea ratei cadrelor didactice cu titluri științifice și titluri științifico-didactice/onorifice care asigură predarea cursurilor teoretice;
- susținerea financiară din bugetul instituției a mobilităților academice, stagiilor și participărilor la conferințe naționale/ internaționale a cadrelor didactice proprii.

Standardul de acreditare 6. Resurse de învățare și sprijin pentru student

Instituțiile finanțează, în mod corespunzător, activitățile de învățare și predare. Instituțiile asigură studenții cu resurse de învățare și servicii de suport adecvate și ușor accesibile.

Procesele de planificare și coordonare a activității personalului administrativ și auxiliar respectă prevederile Codului educației, Codului muncii, HG nr. 195/2013 privind condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie financiară, Cartei universitare, Regulamentului privind ocuparea posturilor de conducere.

Planificarea resurselor umane auxiliare se efectuează conform necesarului existent condiționat de numărul de studenți la programele de studii. Atribuțiile și sarcinile personalului administrativ și auxiliar sunt specificate în fișa postului. În conformitate cu prevederile art. 117 al Codului educației în cadrul instituțiilor de învățământ superior își desfășoară activitatea următoarele categorii de personal cu funcții complexe din domeniul învățământului: *personalul didactic auxiliar* (bibliotecari, bibliografi, ingineri din cadrul catedrelor/departamentelor, laboranți, metodiști); *personalul administrativ și tehnic* (secretari, angajați ai Secretariatului instituției, angajați ai Direcției finanțe și evidență contabilă/ Direcției managementul resurselor/ Direcției tehnologia

informației și comunicațiilor, intendenți de cămine, ingineri de diverse specialități, personalul de conducere din domeniul alimentației publice (Cantina studențească), intendenți ai blocurilor de studii și administrative); *personalul auxiliar și de deservire* (muncitori de diverse calificări, paznici, bucătari, brutari, personalul de serviciu al căminelor și al blocurilor de studii, îngrijitori de încăperi și de terenuri, conducători auto etc.).

Ordinele privind angajarea personalului administrativ și auxiliar la programele de studii se emit în baza cererii coordonate și avizate. Atribuțiile de serviciu ale întregului personal angajat sunt prevăzute în fișa postului, anexă la contractul individual de muncă. Fiecare angajat se conduce în activitatea sa de *Regulamentul intern al instituției*, fișa postului, ordinele și dispozițiile rectorului. În urma evaluării dosarelor personale ale angajaților s-a constatat că planificarea, recrutarea și administrarea personalului administrativ și auxiliar la programele de studii evaluate se realizează în strictă conformitate cu cadrul normativ în vigoare.

Instituțiile evaluate (UTM, AMTAP, UPSC) dispun de spații proprii pentru activitățile educaționale și de cercetare care corespund specificului programelor, inclusiv săli de curs, seminare și calculatoare, laboratoare, ateliere și centre de cercetare, bibliotecă, săli de lectură, mediatecă, fonotecă, săli festive, săli de sport, cămine, cantină.

Conform planurilor anuale operaționale ale instituțiilor sunt efectuate reparații curente ale spațiilor de studii și de cercetare. Toate instituțiile dispun de avizul de prevenire și stingere a incendiilor la desfășurarea unor genuri de activitate pentru clădirile în care se desfășoară procesul educațional/de cercetare, dar și de autorizația sanitară de funcționare.

Spațiile educaționale/de cercetare sunt suficiente pentru desfășurarea procesului educațional, iar suprafața utilizată corespunde cerințelor regulamentare privind spațiile ce revin unui student în sălile de curs, în sălile de seminar și în laboratoare/ateliere. Toate spațiile educaționale sunt amplasate în blocuri de studii specializate, accesul studenților fiind liber și în timpul studiului individual.

Instituțiile asigură în totalitate spații pentru realizarea procesului de studii și de cercetare la programele de studii din domeniul de formare profesională *0212 Design vestimentar și design interior, 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative, 0215 Muzică*. Pentru programele de studii din domeniile de formare profesională *0216 Arte teatrale și 0229 Culturologie* AMTAP asigură spații parțial adecvate pentru realizarea procesului de studii și de cercetare. În același timp, dotarea spațiilor educaționale și de cercetare corespunde parțial cerințelor pentru programele de studii la domeniile de formare profesională *0212 Design vestimentar și design interior, 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative*. Spațiile ce revin unui student sunt suficiente, dar necesită renovare/modernizare adecvată programului (de ex.: scenă, parchet, tehnică, sunet etc.), dar și amenajarea unei rampe de acces pentru persoanele cu dizabilități. Totuși, comisiile de evaluare externă au constatat că *standardul de evaluare minim obligatoriu* pe această dimensiune este îndeplinit la toate programele de studii.

Biblioteca constituie o subdiviziune specializată a tuturor instituțiilor de învățământ superior care funcționează în baza *Regulamentului propriu de organizare și funcționare a bibliotecii*, susține procesul de formare și cercetare prin organizarea și dezvoltarea colecțiilor de documente în domeniul artelor, designului, muzicii, precum și asigurarea accesului la diferite resurse și servicii informaționale. În mare parte, dotarea, dezvoltarea și accesibilitatea fondului bibliotecilor destinate programelor de studii corespunde necesităților beneficiarilor. S-au constatat însă puține surse/ cărți în limba română pentru unele programe și insuficiență de literatură nouă. Programele

de studii sunt asigurate în proporție de cca. 75% cu suport curricular adecvat formării competențelor planificate.

Mijloacele financiare alocate procesului educațional și cercetării la programele de studii evaluate sunt în conformitate cu cadrul normativ în vigoare, dar uneori insuficiente pentru realizarea programelor de studii. Procedurile de alocare a burselor și a altor forme de sprijin material respectă cadrul normativ în vigoare. Taxele de studii sunt stabilite conform legislației (HG nr. 1284/2016) și diferă, după cum urmează:

Tabelul 13. Taxa de studii la programele din domeniul general de studii 021 Arte, anul de studii 2020-2021

Nr. crt.	Program de studii, instituția de învățământ	Taxa de studii (lei), anul 2020-2021
1.	0212.1 Modă-design vestimentar (AMTAP)	20990
2.	0212.1 Modă-design vestimentar (UPSC)	5600
3.	0212.2 Design interior (AMTAP)	20990
4.	0212.2 Design interior (UPSC)	5600
5.	0212.2 Design interior (UTM)	11000
6.	0213.1 Pictură (AMTAP)	13150
7.	0213.1 Pictură (UPSC)	5600
8.	0213.2 Grafică (AMTAP)	13150
9.	0213.2 Grafică (UPSC)	5600
10.	0213.3 Sculptură (AMTAP)	13150
11.	0213.4 Istoria și teoria artelor plastice (AMTAP)	12670
12.	0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică. Metal artistic) (AMTAP)	13150
13.	0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie) (AMTAP)	13150
14.	0214.1 Arte decorative aplicate (UPSC)	5600
15.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente cu taste/pian) (AMTAP)	28960
16.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente muzică ușoară și jazz) (AMTAP)	28960
17.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente orchestrale) (AMTAP)	28960
18.	0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente populare) (AMTAP)	28960
19.	0215.2 Canto (Canto academic) (AMTAP)	35950
20.	0215.2 Canto (Canto de estradă și jazz) (AMTAP)	29200
21.	0215.2 Canto (Canto popular) (AMTAP)	25940
22.	0215.4 Compoziție muzicală (academică) (AMTAP)	23410
23.	0215.5 Muzicologie (AMTAP)	20870
24.	0216.1 Actorie (AMTAP)	16890
25.	0216.2 Regie (AMTAP)	16890
26.	0216.3 Scenografie (AMTAP)	16890
27.	0216.6 Coregrafie (AMTAP)	16890
28.	0229.1 Culturologie (AMTAP)	16890

Studentii de la toate programele de studii evaluate beneficiază de trei tipuri de burse, inclusiv burse de studii, burse sociale și burse de merit în conformitate cu legislația în vigoare. Bursa de studii se acordă studenților care au promovat sesiunea de examinare în termenele stabilite, conform orarului, în funcție de rezultatele academice obținute. Lista studenților, candidați pentru obținerea bursei de studii, este întocmită de către decanul facultății, cu respectarea cuantumului stabilit de Guvern din numărul de studenți din fiecare grupă academică și confirmată de Consiliul facultății în prima lună după terminarea sesiunii de examinare. Decizia Consiliului facultății se aprobă prin ordinul rectorului. Bursele sociale se acordă studenților din familii social vulnerabile, în condițiile stabilite regulamentar.

Instituțiile asigură facilități de cazare corespunzătoare normelor în vigoare pentru studenții solicitanți de la programele de studii evaluate. Studenților li se acordă locuri în cămine conform *Regulamentului de funcționare a căminelor studentești*, cu respectarea prevederilor *Regulamentului-cadru privind funcționarea căminelor din subordinea instituțiilor de învățământ de stat și Regulamentului privind funcționarea structurilor de auto guvernanță studentească*. În urma evaluării externe s-a constatat că în unele cămine, la intrare, lipsește rampa de acces pentru persoanele cu dizabilități fizice-neuromotorii.

În **concluzie** menționăm că planificarea și recrutarea personalului administrativ și auxiliar se realizează în strictă conformitate cu cadrul normativ național și instituțional în domeniu. Structura și numărul de posturi sunt stabilite în funcție de organigrama instituției.

Toate instituțiile evaluate dispun de spații suficiente și bază materială necesară realizării obiectivelor programelor de studii (ex.: săli de curs/ seminar/ laborator, ateliere dotate cu mobilier specializat, calculatoare cu acces la rețeaua Internet și mijloace multimedia de predare, atelier de machetare și modelare a proiectelor studentești etc.). În Planul strategic al fiecărei instituții este prevăzut un compartiment care include acțiuni concrete pentru renovarea și dotarea spațiilor educaționale și de cercetare. Actualmente, la unele programe de studii dotarea spațiilor educaționale și de cercetare asigură parțial realizarea obiectivelor.

Bibliotecile instituțiilor dispun de spații suficiente și accesibile pentru săli de lectură și fonduri de carte și reviste, adaptate la profilul programelor. În același timp, unele programe sunt asigurate cu suport curricular adecvat formării competențelor planificate în proporție de 75%. Totodată, se recomandă suplینirea cu suport curricular necesar, în special în limba română.

Instituțiile dispun de un buget anual de venituri și cheltuieli, aprobat de Senat, CDSI și respectat în mod riguros. Procedurile de stabilire a taxelor de studii, de alocare a bursei și a altor forme de sprijin material sunt în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.

Pentru standardul respective comisiile de evaluare externă au formulat următoarele **recomandări**:

- instalarea rampelor de acces la intrarea în cămine;
- dotarea cu utilitățile corespunzătoare;
- montarea de instalații/sisteme protecție antifum, instalații automate de protecție contra incendiilor;
- respectarea punctului 32 al HG nr.1123 din 14.11.2018 cu privire la extinderea intervalului de timp în care studenții din cămine ar dispune de duș;
- dotarea spațiilor educaționale cu mobilier, tehnologii, echipament, utilități etc., care vor facilita procesul de predare-învățare-evaluare și vor determina realizarea tuturor obiectivelor programelor de studii, în special la 0212.2 Design interior și 0212.1 Modă-design vestimentar;

- sporirea numărului de fișiere audio în Fonoteca Bibliotecii prin includerea materialelor recente, precum și modernizarea sălii de lectură destinate specialităților muzicale (pentru realizarea orelor practice);
- elaborarea suportului curricular pentru toate unitățile de curs la programele de studii și asigurarea editării, cu susținerea financiară a instituțiilor de învățământ;
- asigurarea accesului studenților la suportul curricular;
- asigurarea programelor de studii cu surse bibliografice suficiente în limba română;
- asigurarea procesului de studii cu instrumente muzicale de calitate, procurarea și instalarea programelor IT de scriere a notelor muzicale, izolarea fonică a laboratoarelor pentru programele de studii superioare de licență din domeniul de formare profesională 0215 Muzică.

Standardul de acreditare 7. Managementul informației

Instituțiile se asigură că sunt colectate, analizate și utilizate informații relevante pentru gestionarea eficientă a programelor lor și a altor activități.

În procesul de evaluare externă s-a stabilit că cele trei instituții de învățământ superior evaluate colectează informații cu referire la programele de studii din oferta educațională, acestea fiind colectate de la beneficiarii programelor de studii pe suport de hârtie și în format electronic. Datele despre contingent, parcursul academic al studenților la programele de studii se colectează și se procesează de către diverse subdiviziuni ale instituțiilor, în special secția Studii, facultate și departament/secție. Menționăm că instituțiile de învățământ superior evaluate duc evidența traseelor profesionale ale studenților și absolvenților.

În rezultatul evaluării externe a programelor de studii superioare de licență din cadrul AMTAP s-a constatat că instituția nu dispune de un sistem informațional de management universitar. Responsabilii instituționali au menționat că instituția duce tratative cu compania VeroZone Solution SRL cu privire la proiectarea și implementarea unui astfel de sistem. La momentul evaluării există baze de date Microsoft Acces în unele subdiviziuni ale instituției. Secretarul științific al Senatului utilizează baza de date ce conține informații despre traseul didactico-științific și de formare al personalului academic.

În cadrul AMTAP în fondul Mediatecii instituției se păstrează înregistrările video ale tezelor susținute de studenții absolvenți, în calitate de dovezi a promovării examenelor de licență, înregistrările video ale manifestărilor culturale, inclusiv concertelor, organizate de instituție etc. Parcursul academic al studentului este accesibil acestuia doar prin consultarea responsabililor de program la decanatele facultăților.

În rezultatul evaluării programului de studii superioare de licență 0212.2 Design interior din cadrul UTM, s-a constatat că instituția dispune de mecanisme și procese funcționale de colectare, structurare și utilizare a informațiilor relevante programelor de studii. Procesele de colectare, analiză și utilizare a informației despre profilul contingentului de studenți, parcursul academic al studenților, satisfacția studenților și traseele profesionale ale absolvenților se realizează conform prevederilor sistemelor și procedurilor instituționale. Informația despre profilul contingentului de studenți se conține în baza de date a facultății, unde se duce evidența studenților admiși în ultimii 5 ani. Datele primare cu referire la profilul contingentului de studenți și parcursul academic al acestora se înregistrează în Fișele de studii ale studenților, Registrele de evidență a rezultatelor academice pe sesiuni, iar datele generalizate pe semestre expuse în totalurile sesiunilor se

prezintă secției Studii. Satisfacția studenților față de calitatea predării disciplinelor se identifică în cadrul discuțiilor și prin intermediul sondajelor. Urmărirea traseelor profesionale ale absolvenților se efectuează de decanul facultății conform Procedurii de evidență a angajării în câmpul muncii și evoluției profesionale a absolvenților. Analiza informației despre studenții și absolvenții programului de studii se face prin examinare la ședințele Consiliului Facultății, adunările generale cu studenții, ora grupei. În rezultatul analizelor efectuate, se iau decizii privind înlăturarea neajunsurilor depistate, soluționarea problemelor aferente etc.

Studenții și angajații, prin reprezentanții delegați, au acces la informațiile din baza de date la programul 0212.2 Design Interior. În cadrul instituției activează Direcția Tehnologia Informației și Comunicațiilor, scopul practic al căreia este sporirea transparenței și accesului la informație cu suportul sistemelor informaționale electronice ale universității. Instituția dispune de poșta corporativă universitară Microsoft Office 365 și Ghidul de utilizare a acesteia, elaborat de Direcția Tehnologiei Informației și Comunicațiilor.

În rezultatul evaluării externe a programelor de studii superioare de licență 0212.1 Modă-design vestimentar, 0212.2 Design interior, 0213.1 Pictură, 0213.2 Grafică, 0214.1 Arte decorative aplicate din domeniul general de studii 021 Arte la Facultatea de Arte Plastice și Design a UPSC s-a constatat că instituția dispune de un mecanism de colectare, analiză și utilizare a informațiilor, materializat în diverse registre (registre de evidență și eliberare a diplomelor de studii, registre de evidență a angajării și a evoluției absolvenților în câmpul muncii etc.). Colectarea, analiza și utilizarea informației despre contingentul de studenți, parcursul academic al studenților, satisfacția și traseul profesional al audienților programelor de studii sunt realizate la UPSC de către Departamentul Managementul procesului de instruire (DMPI), Cancelaria universității, Departamentul resurse umane, decanatul facultății. Instituția dispune de o bază de date online ce prezintă informații privind profilul contingentului de studenți, parcursul academic al acestora, satisfacția studenților (tipul de chestionare) și traseele profesionale ale absolvenților de la programul de studii superioare de licență. Informațiile cu privire la programele de studii de licență sunt colectate, analizate, stocate și utilizate sistematic de către angajați, fapt demonstrat în urma interviuării acestora.

Urmare a evaluării externe a programelor de studii superioare de licență, comisiile de evaluare externă au formulat următoarele **recomandări și arii de îmbunătățire obligatorii**:

- Definitivarea tehnică a bazei de date despre studenți și angajați;
- Identificarea modalităților de asigurare a accesului securizat al studenților și angajaților la baza de date, în baza codului personal, de pe oricare dispozitiv (AMTAP);
- Implementarea unui sistem de colectare și prelucrare a datelor cu referire la programul de studii de licență (studenți, note, absolvenți, cadre didactice, etc) într-o bază de date electronică, cu acces securizat, care să ușureze accesul la informație (AMTAP).

Standardul de acreditare 8. Informații de interes public

Instituțiile publică informații despre activitatea lor incluzând detalii clare, precise, obiective, actualizate și ușor accesibile, despre programele lor.

Instituțiile publică informații despre activitatea lor incluzând detalii clare, precise, obiective, actualizate și ușor accesibile despre programele prestate. Paginile web ale instituțiilor de

Învățământ evaluate prezintă platforme de comunicare, acumulare și gestionare a informațiilor de interes public referitoare la activitatea instituției, programele de studii, etc.

Pagina web a AMTAP <https://amtap.md> conține informații despre structura și organele de conducere ale instituției, procesul de studii, subdiviziuni, manifestări științifice și activitatea instituției și a subdiviziunilor, modalități de acces la program, precum și planuri de învățământ, fișe ale programelor, curricula pe discipline etc. Pagina web a instituției este disponibilă în limbile română și engleză. Structura responsabilă pentru elaborarea și susținerea paginii web a AMTAP este Departamentul Informațional. Pagina funcționează conform *Regulamentului cu privire la pagina web oficială a AMTAP* și paginile web ale subdiviziunilor AMTAP, în care se indică că persoanele responsabile de elaborarea și susținerea paginii, răspund pentru calitatea și veridicitatea informațiilor publicate.

Subdiviziunile AMTAP au dreptul să elaboreze și să gestioneze paginile web proprii, în baza cerințelor, structurii tipizate și normelor elaborate în Regulamentul menționat. În cadrul fiecărei subdiviziuni se desemnează, prin ordinul rectorului, persoana responsabilă pentru elaborarea și menținerea paginii.

Informațiile de interes public cu privire la programele de studii pot fi accesate și în secțiunea Biblioteca on-line, care asigură accesul la documente și servicii ce contribuie la asigurarea procesului de studii și cercetării științifice în domeniul învățământului artistic.

Informațiile de interes public plasate pe pagina web sunt actualizate periodic de către administratorii paginii și responsabili. Activitatea și informațiile de interes public cu privire la programele de studii pot fi urmărite și pe paginile de Facebook ale facultăților.

UTM gestionează pagina web instituțională <https://utm.md/>, pe care este plasată, structurată și actualizată informația despre activitatea instituției și a subdiviziunilor acesteia. Informațiile pe pagina web a UTM sunt prezentate în trei limbi: română, engleză și franceză, în corespundere cu prevederile *Regulamentului privind organizarea și administrarea paginii-web oficiale a I.P. Universitatea Tehnică a Moldovei*.

Pe pagina web a instituției sunt disponibile informații privind activitatea facultăților, departamentelor, claselor de proiectare, laboratoarelor, activitatea științifico-didactică și organizarea procesului de studii. De menționat că pe pagina web sunt plasate materialele publicate în presa universitară, ceea ce demonstrează diversitatea conținutului informațiilor accesibile. De asemenea, pagina web instituțională conține informații referitor la activitatea Facultății de Urbanism și Arhitectură și departamentele acesteia.

Informația despre programul de studii de licență 0212.2 Design interior este plasată în rubrici diferite din meniul paginii, inclusiv în rubrica FUA, Departamentul Urbanism și Design urban. În rubrica Specialități și specializări UTM este prezentat planul de învățământ la specialitatea respectivă. Totuși, informația disponibilă este succintă și neactualizată și se referă mai mult la datele generale privind activitatea departamentului (scurt istoric, activitatea didactico-metodică, baza materială etc.).

Pagina web a UPSC <https://www.upsc.md/> este disponibilă în limbile română, engleză și rusă, fiind bine structurată. Aceasta oferă următoarele informații: arhiva, biblioteca, informații privind organizarea procesului educațional și de cercetare, informații utile pentru studenți (asociații, cămine, burse), etc. Informațiile referitoare la programele de studii superioare de licență din domeniul general de studii 021 Arte sunt plasate pe pagina Facultății Arte Plastice și Design <https://arte.upsc.md/>. Menționăm că la momentul evaluării externe a programelor de studii în

domeniul 021 Arte (decembrie 2018 – iulie 2019) pagina web a facultății era în proces de elaborare și informațiile despre programele de studii au fost prezentate în rubrici deferite din meniu. La etapa de elaborare a studiului pagina web a facultății era deja funcțională și oferea informații despre fiecare program de studii din oferta facultății (spre ex.: misiunea, discipline de bază, stagiile de practică, activitatea didactică și artistică etc.). Totodată, pe pagina facultății sunt plasate informații diverse și consistente despre activitatea artistică a studenților și profesorilor, prezentată sub formă de materiale foto și video pentru fiecare program de studii în parte și facultate la general.

Urmare a evaluării externe a programelor de studii superioare de licență, comisiile de evaluare externă au formulat următoarele **recomandări**:

- actualizarea continuă a site-ului instituției cu informații relevante privind activitatea instituției în general și a programelor de studii în particular;
- publicarea curricula unităților de curs pe site-ul AMTAP;

Standardul de acreditare 9. Monitorizare continuă și evaluare periodică a programelor

Instituțiile monitorizează și evaluează periodic programele pe care le oferă, pentru a se asigura că acestea își ating obiectivele și răspund nevoilor studenților și ale societății. Aceste evaluări conduc la îmbunătățirea continuă a programelor. Orice măsură planificată sau implementată ca rezultat al evaluării este comunicată tuturor celor interesați.

Instituțiile monitorizează și evaluează periodic programele pe care le oferă, pentru a se asigura că acestea își ating obiectivele și răspund nevoilor studenților și ale societății. Aceste evaluări conduc la îmbunătățirea continuă a programelor. Orice măsură planificată sau implementată ca rezultat al evaluării este comunicată tuturor celor interesați. Cele trei instituții de învățământ din domeniul 021 Arte dispun de mecanisme instituționale de monitorizare și evaluare periodică a programelor de studii. Autoevaluarea programelor de studii se realizează conform procedurilor/regulamentelor instituționale aprobate. Instituțiile dispun de mecanisme de ghidare în carieră și de monitorizare a angajării absolvenților.

Mecanismul de monitorizare și revizuire aplicat în cadrul instituțiilor evaluate, este descris în regulamentele interne cu privire la managementul calității, manualul calității și procedura privind elaborarea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor de studii. Acestea reglementează modul de planificare și elaborare a programelor de studii, a planurilor de învățământ și a curricula unităților de curs/modulelor. Astfel, programele vizate în studiul de față, sunt monitorizate, evaluate periodic și revizuite în scopul asigurării corespunderii cu dinamica solicitărilor pieței muncii în vederea satisfacerii așteptărilor beneficiarilor programelor de studii.

Monitorizarea și revizuirea ofertei educaționale se referă la dimensiunile procesului de studii, una dintre acestea fiind revizuirea și actualizarea planurilor de învățământ, care se realizează la inițiativa catedrelor/ departamentelor/ secțiilor responsabile de organizarea programului respectiv cu aprobarea consiliului facultății. Validarea acestora este confirmată prin deciziile senatului și coordonarea Ministerului. Revizuirea planurilor de învățământ se realizează, în conformitate cu cadrul normativ, cu o periodicitate de 5 ani.

Demararea procedurilor de revizuire și elaborare a planului de învățământ, în contextul învățământului bazat pe competențe și centrat pe student, se realizează în conformitate cu *Planul-cadru pentru studii superioare și cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior*. În perioada de referință au fost operate modificări în

planuri pornind de la propunerile cadrelor didactice, angajatorilor și studenților sintetizate ca urmare a discuțiilor și sondajelor efectuate. La revizuirea/ actualizarea planurilor de învățământ s-a dat prioritate aspectului practic al disciplinelor de specialitate, fapt solicitat de studenți și absolvenți. Conform schimbărilor produse în planul de învățământ sunt revizuite și curricula. În cazul programelor ce fac obiectul studiului, cca. 90% dintre disciplinele din programele de studii au fost analizate, discutate, actualizate și, ulterior, aprobate la ședințele departamentelor, consiliului facultății și eventual senat. Ca urmare a procesului de revizuire a programelor de studii a fost modificat și numărul de credite acordat stagiilor de practică ale studenților, în sensul creșterii acestora. În cadrul instituțiilor sunt discutate rezultatele evaluării interne a programelor de studii, iar în urma evaluării externe a programelor de studii se elaborează planuri de acțiuni privind înlăturarea neconformităților identificate.

În vederea asigurării calității proceselor de predare-învățare-evaluare la nivel de instituție/ facultate/ departament se realizează monitorizarea nivelului de pregătire a subdiviziunilor universitare pentru desfășurarea activităților didactice prin asistarea șefilor de departamente și a membrilor comisiilor de calitate din facultăți la planificarea și organizarea activităților didactice. În cadrul procesului de monitorizare a activităților didactice sunt implicate mai multe subdiviziuni instituționale, inclusiv Senatul, Consiliul de Administrație, Secția Studii, Secția managementul calității, Consiliul facultății și catedrele/ departamentele universitare, implicate în realizarea programului de studii. Activitățile privind monitorizarea proceselor de predare-învățare-evaluare sunt stipulate, de regulă, în planurile de activitate ale facultăților și catedrelor/ departamentelor care coordonează programele respective. Obiectivele și sarcinile pentru examenele de la disciplinele de specialitate sunt discutate la începutul anului de studii, verificarea și revizuirea probelor de examinare pentru examenele curente fiind realizate semestrial, cu ulterioara aprobare de către șeful de catedră/ departament.

Fiecare semestru se încheie cu evaluarea rezultatelor procesului de predare-învățare, în baza căreia se elaborează rapoarte cu privire la activitatea didactică, acestea fiind discutate la ședințele catedrelor/ departamentelor vizate. În aceeași perioadă, are loc și evaluarea cursurilor prin aplicarea diverselor metode, inclusiv autoevaluare, evaluarea de către studenți/ colegi/ șef de catedră. La finalizarea unității de curs, prin aplicarea de chestionare, studenții evaluează activitatea cadrului didactic. Rezultatele chestionărilor sunt analizate, generalizate și discutate în vederea formulării soluțiilor pentru probleme identificate.

Procesul de elaborare a tezelor de licență și calitatea acestora sunt verificate, periodic, de către conducător și finalizează cu susținerea tezei în fața comisiei de licență. Conform unui orar stabilit, are loc susținerea prealabilă a tezelor, care la acea etapă trebuie să fie definitive în proporție de 80%. În vederea combaterii plagiatului, studenții completează o declarație privind asumarea răspunderii, iar pentru prevenirea fraudelor la evaluările finale sunt implementate proceduri și sisteme anti-plagiat, precum și alte proceduri de verificare a calității tezelor de licență.

În cazul UTM, Departamentul IT a elaborat propriul soft anti-plagiat. Partea practică a lucrării este verificată la ședințele catedrei, lunar; membrii catedrei împreună cu coordonatorul tezei de licență monitorizează și evaluează originalitatea lucrării. Responsabilitatea pentru asigurarea corectitudinii în elaborarea tezei revine studentului, conducătorului, șefului de departament.

În concluzie poate fi specificat faptul, că în esență instituțiile au implementate sisteme de monitorizare a proceselor de predare-învățare-evaluare, acestea sunt funcționale și contribuie la asigurarea calității.

Instituțiile au prevăzute și aplică periodic proceduri și instrumente interne de autoevaluare a programelor de studii. Procedura de autoevaluare a programelor de studii stabilește principiile, metodele și criteriile în baza cărora se inițiază, se desfășoară activitatea de audit intern a programelor de studii. Autoevaluarea și evaluarea internă a calității este realizată de către structurile instituționale responsabile de asigurarea calității, în conformitate cu standardele naționale. Procedurile de autoevaluare sunt specificate în manualul calității al fiecărei instituții și în actele normative instituționale, după cum urmează:

- Regulamentul de evaluare internă a programelor de studii în cadrul UPSC;
- Criterii, indicatori și proceduri de evaluare a programelor de studii în învățământul superior ciclul I – studii licență, ciclul II – studii master în cadrul UTM;
- Regulamentul privind evaluarea periodică a performanțelor cadrelor didactice universitare în cadrul AMTAP.

La AMTAP sunt prevăzute și aplicate periodic proceduri interne de autoevaluare a programelor de studii prin audit intern, prin sondaje și discuții publice. Auditul intern se realizează în baza planului anual de către o comisie de audit desemnată, în conformitate cu regulamentul de rigoare, iar rezultatele auditului intern sunt reflectate în fișa de audit intern, raportul de audit intern și acțiunile corective. Se apreciază aplicarea eficientă de către universitățile evaluate a procedurilor de autoevaluare a programelor de studii.

În scopul actualizării programelor de studii, la finalizarea acestora, absolvenții sunt invitați să participe la sondajul privind evaluarea programului la care au studiat. În cadrul instituțiilor se practică și chestionarea periodică a angajatorilor și organizarea discuțiilor cu practicienii din domeniu. În dependență de opiniile și recomandările acestora, departamentul/ catedra/ secția intervine cu propuneri de modificare/ ajustare a programului de studii. Cadrele didactice sunt chestionate periodic privind nivelul de satisfacție la locul de muncă, rezultatele chestionării sunt analizate și discutate la ședințele catedrelor, dar ameliorarea și posibilitățile de îmbunătățire a situației acestora sunt determinate, în mare măsură, de resursele financiare disponibile și de înzestrarea tehnico-materială a fiecărei instituții în parte.

Chestionarele sunt realizate, de regulă, online, rezultatele acestora fiind analizate în cadrul instituțiilor la diferit nivel, după care se elaborează planuri de măsuri privind îmbunătățirea calității studiilor și se identifică modalități de implementare a acestora. Din interviurile realizate cu studenții, absolvenții angajați în câmpul muncii și angajatorii s-a constatat că instituțiile întreprind măsuri pentru colectarea periodică a feed-backului cu privire la impactul programelor de studii. Participarea angajatorilor la evaluarea programelor de studii este asigurată atât prin chestionări periodice, cât și prin comunicarea directă dintre cadrele didactice și angajatori.

Deși instituțiile efectuează periodic chestionarea beneficiarilor (studenți, personal angajat, absolvenți, angajatori) cu privire la calitatea programelor de studii, experții evaluatori au recomandat instituțiilor să facă publice nu doar rezultatele chestionarelor (constatări și propunerile formulate), dar, mai ales, acțiunile, măsurile de schimbare întreprinse și realizate în baza acestor chestionare.

Evidența angajării și evoluției profesionale a absolvenților programelor de studii în câmpul muncii presupune un set de acțiuni, în particular, completarea Fișei absolventului; folosirea site-ului instituției și rețelelor de socializare pentru comunicarea informațiilor cu privire la locurile de muncă disponibile; constituirea unei baze de date cu informații despre studenți, viitori absolvenți;

transparența ofertelor MECC cu privire la oferta de angajare; constituirea Comisiei instituționale pentru repartizarea absolvenților în câmpul muncii etc.

Fiecare instituție are creat un mecanism viabil și constructiv de evidență a evoluției profesionale a absolvenților conform calificării obținute și funcției ocupate, care s-a materializat în baze de date sub formă scriptică și electronică. Bazele de date respective conțin informații cu privire la anul absolvirii, anul angajării, domeniul angajării, datele de contact ale absolvenților. Bazele de date sunt gestionate și revizuite doar de persoanele responsabile delegate. Departamentul/catedra dispune de informații cu privire la profilul absolvenților programului de studii de licență rezultat din analiza angajării acestora pe piața muncii sau continuării studiilor la ciclul II – studii superioare de master și la ciclul III – studii superioare de doctorat etc. Datele disponibile denotă că parte din absolvenții programelor de studii superioare de licență sunt angajați în câmpul muncii conform calificării obținute, alții s-au regăsit în alte domenii sau sunt plecați peste hotare (Tabelul 14).

Activitățile întreprinse de instituțiile de învățământ pentru orientarea profesională și asigurarea competitivității absolvenților pe piața muncii includ consilierea absolvenților privind angajarea în câmpul muncii, participarea la Târguri de carieră, Foruri ale Meseriilor/Profesiilor la nivel național, organizarea târgurilor la nivel instituțional, actualizarea listelor absolvenților cu indicarea posturilor și locurilor de muncă etc. Studenții sunt permanent informați cu privire la ofertele noi de muncă (cu normă deplină sau prin cumul) pe site-ul instituției și în grupurile organizate între absolvenți și secția responsabilă de programul de studii.

Tabelul 14. Rata de angajare a absolvenților programelor de studii în câmpul muncii

Programul de studii superioare de licență/ instituția	Nr. absolvenți	Rata de angajare
0212.1 Modă-design vestimentar (AMTAP)	47	79%
0212.1 Modă-design vestimentar (UPSC)	22	70%
0212.2 Design interior (AMTAP)	51	50%
0212.2 Design interior (UPSC)	28	50%
0212.2 Design interior (UTM)	211	50%
0213.1 Pictură (AMTAP)	27	92,59%
0213.1 Pictură (UPSC)	14	78,57 %
0213.2 Grafică (AMTAP)	31	80,64%
0213.2 Grafică (UPSC)	53	83%
0213.3 Sculptură (AMTAP)	11	63,63 %
0213.4 Istoria și teoria artelor plastice (AMTAP)	10	80%
0214.1 Arte decorative aplicate (Ceramică artistică. Metal artistic) (AMTAP)	20	50%
0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie) (AMTAP)	21	71,42%
0214.1 Arte decorative aplicate (UPSC)	40	62.5%
0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente cu taste/pian) (AMTAP)	34	94,11%
0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente muzică ușoară și jazz) (AMTAP)	3	97%

0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente orchestrale) (AMTAP)	97	76%
0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente populare) (AMTAP)	20	100%
0215.2 Canto (Canto academic) (AMTAP)	44	85,35%
0215.2 Canto (Canto de estradă și jazz) (AMTAP)	11	97%
0215.2 Canto (Canto popular) (AMTAP)	4	100%
0215.4 Compoziție muzicală (academică) (AMTAP)	1	100%
0215.5 Muzicologie (AMTAP)	3	100%
0216.1 Actorie (AMTAP)	67	90%
0216.2 Regie (AMTAP)	11	73,69%
0216.3 Scenografie (AMTAP)	8	70%
0216.6 Coregrafie (AMTAP)	22	100%
0229.1 Culturologie (AMTAP)	20	92,5%

Conform datelor prezentate în Tabelul 14 observăm că instituțiile dispun de date cu privire la angajarea în câmpul muncii a absolvenților la programele de studii vizate, iar rata angajării conform calificării obținute în primul an după absolvire variază în dependență de programe între 50 și 100%.

În **concluzie**, menționăm că cele trei instituții de învățământ (AMTAP, UPSC și UTM) dispun de proceduri interne privind monitorizarea, evaluarea și revizuirea periodică a programelor de studii reflectate în documentele instituționale (Manualul Calității și Regulamentul instituțional de inițiere, proiectare, aprobare, monitorizare, revizuire și evaluare periodică a programelor de studii de licență și master). Planurile de studii și curricula pe discipline sunt revizuite și îmbunătățite periodic în urma chestionării absolvenților, studenților și angajatorilor.

Instituțiile de învățământ dispun de mecanisme de evidență și evoluție a angajării în câmpul muncii a absolvenților.

Totodată, comisiile de evaluare externă au formulat unele **recomandări**, inclusiv:

- eficientizarea sistemului informațional instituțional de evidență a angajării absolvenților programelor de studii conform calificării obținute și a evoluției profesionale a acestora;
- implicarea reală a studenților în activitățile de actualizare/perfecționare a planurilor de învățământ și a curricula pe discipline/module la programele de studii din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și științe umaniste.

Standardul de acreditare 10 Asigurarea externă a calității

Instituțiile se supun ciclic proceselor de asigurare externă a calității.

Programele de studii superioare de licență menționate din cadrul celor 3 instituții de învățământ superior au fost supuse evaluării externe în vederea acreditării de către ANACIP/ANACEC pentru prima dată.

Propuneri pentru Ministerul Educației și Cercetării

1. Elaborarea standardelor de competență și standardelor de calificare la programele de studii din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și științe umaniste.
2. Dezvoltarea și particularizarea cadrului normativ privind doctoratul profesional pentru domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și Științe Umaniste.

Propuneri pentru Ministerul Culturii

1. Elaborarea și aprobarea unei noi Strategii de dezvoltare „Cultura 2025” a Republicii Moldova cu particularizarea direcțiilor de dezvoltare pe domenii distincte (muzică, teatru, arte plastice etc.).

Propuneri pentru instituțiile de învățământ superior

1. Conlucrarea mai eficientă a structurilor de asigurare a calității cu subdiviziunile universitare.
2. Certificarea sistemelor de management al calității instituționale în conformitate cu cerințele standardelor ISO 9001:2015 sau SM ISO 21001:2018.
3. Pregătirea cadrelor didactice tinere prin doctorat științific și profesional pentru a asigura standardele minime de calitate în pregătirea specialiștilor cu studii superioare în domeniu.
4. Colaborarea între instituțiile de învățământ superior care pregătesc specialiști pentru domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și științe umaniste în vederea schimbului de experiență, realizării mobilității academice a studenților, stagiilor de practică, participare în comun la evenimente culturale și științifice la nivel național, cercetare științifică, organizarea și participarea la tabere de creație etc.
5. Dezvoltarea culturii calității în instituțiile de învățământ superior.
6. Implicarea reală a studenților/absolvenților în activitățile de actualizare/perfecționare a planurilor de învățământ și a curricula pe discipline/module la programele de studii din domeniul fundamental al științei, culturii și tehnicii 02 Arte și științe umaniste.
7. Crearea oportunităților de formare continuă a cadrelor didactice prin intermediul stagiilor de cercetare și de creație în instituții de profil din țară și din străinătate.
8. Participarea studenților și cadrelor didactice la concursuri de proiecte în vederea realizării cercetărilor științifice, motivării și creșterii profesionale.
9. Procurarea literaturii de specialitate în limba română și asigurarea accesului studenților la aceasta.
10. Elaborarea și publicarea suportului curricular (suporturi de curs, ghiduri/îndrumare pentru seminare/ lucrări practice și de laborator, caiete de sarcini, culegeri de teste etc.) la disciplinele/modulele din planul de învățământ.
11. Plasarea cursurilor universitare pe platforme electronice de învățare (e-learning).
12. Aplicarea sistemului antiplagiat la evaluarea tezelor de an/licență.
13. Finanțarea deplasărilor pentru cadrele didactice și studenți în vederea participării acestora la conferințe naționale/internaționale, în mobilități academice, stagii de formare etc.
14. Susținerea financiară a editării monografiilor și a altor rezultate științifice obținute în urma cercetărilor efectuate de către personalul didactic.
15. Instalarea rampelor de acces la intrarea în cămine și dotarea acestora cu utilitățile corespunzătoare.
16. Montarea de instalații/sisteme protecție antifum, instalații automate de protecție contra incendiilor în blocurile de studii și în căminele studențești.
17. Eficientizarea sistemului informațional instituțional de evidență a angajării absolvenților programelor de studii conform calificării obținute și a evoluției profesionale a acestora.